

The Virtue of Almsgiving
The Path to a happy life

ทานมารัณ
สูตรลัดแห่งความสุข

Preface

It has always been my intention to publish the Dhamma that I have preached and the Suttas that I researched during the three-month Buddhist Lent that I stayed abroad in 2556. During such time, I had the opportunity to compare the Suttas in English with the Thai version, both of which were translated from the original language of Pali.

I compared the Suttas in English and Thai page by page, while providing additional comments based on my preaching and additional research.

I sincerely hope that readers, both Thai and foreigners, will find this knowledge useful and apply it in their quest to gather merits.

Let the enlightenment of The Lord Buddha Dharma, will appear in everyone mind.

Siripunno (sipunno072@gmail.com)

The Asanha Bucha day, 2557 B.E

เป็นความตั้งใจมายาวนาน ที่จะรวบรวมธรรมะที่เคย
นำไปเทศน์สอน ประกอบกับในช่วงเวลาที่ไปจำพรรษาที่
ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีโอกาสค้นคว้าพระสูตรฉบับ
ภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับพระสูตรภาษาไทย
ซึ่งต่างก็ล้วนแปลมาจากภาษาบาลีด้วยกัน

ได้แยกพระสูตรภาษาอังกฤษและไทยเทียบกันหน้า
ต่อหน้า กับอีกส่วนที่เป็นความเห็นเพิ่มเติมของผู้เขียน จาก
ประสบการณ์การเทศน์สอน และการค้นคว้าเพิ่มเติม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะได้รับสาระ สั้นๆ ไปใช้
ประโยชน์ในการทำทานให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ทั้งชาวไทยและชาว
ต่างชาติ

ขอแสงสว่างแห่งธรรมะแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
จงบังเกิดในดวงใจของทุกๆ ท่านเทอญ

สิริบุญโณ

วันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ พ.ศ. ๒๕๕๗

Preface.....	2
1. Udaya Sutta :	
Breaking the Cycle.....	6
2. Asappurisdāna Sutta.....	12
3. Sappurisdāna Sutta.....	14
4. Kaladana Sutta :	
Seasonable Gifts.....	18
5. Chaḷaṅgadāna Sutta :	
Gifts endowed with six factors.....	21
6. Dakkhiṇāvibhanga Sutta.....	32
7. Velāma Sutta.....	59
8. Bhojana Sutta :	
A Meal.....	82
9. Dana Sutta :	
Giving.....	86
10. Puñña - kiriya - vatthu.....	94
Sponsoring Contributors.....	110
e-book Free download.....	111

สารบัญ

3.....	คำนำ
7.....	๑. อุทัยสูตร ว่าด้วยจิตในรส
13.....	๒. อัสปปริสทานสูตร ว่าด้วยทานของอัสตบุรุษและของสัตบุรุษ
15.....	๓. สัปปริสทานสูตร ว่าด้วยทานของสัตบุรุษ ๕ ประการ
19.....	๔. กาลสูตร ว่าด้วยกาลทาน ๕
21.....	๕. (ฉักก) ทานสูตร ว่าด้วยองค์แห่งทักษิณาทาน ๖ ประการ
28.....	สูตรลัดชุดที่ ๑ สรุปแนวคิดจากพระสูตรที่ ๑ - ๕
33.....	๖. ทักขิณาวិภังคสูตร
59.....	๗. เวลามสูตร
74.....	สูตรลัดชุดที่ ๒ สรุปแนวคิดจากพระสูตรที่ ๖ - ๗
83.....	๘. โภชนทานสูตรว่า ด้วยทายกผู้ให้โภชนะชื่อว่าให้ฐานะ ๕ อย่างแก่ปฏิกุลาหก
87.....	๙. ทานสูตร
95.....	๑๐. บุญกิริยาวัตถุสูตร
108.....	สูตรลัดชุดที่ ๓ สรุปแนวคิดจากพระสูตรที่ ๘ - ๑๐
110.....	รายชื่อเจ้าภาพ
111.....	ร่วมสร้างปัญญาบารมี

1. Udaya Sutta¹ :

Breaking the Cycle

The origin is Sàvatthi. The Blessed One putting on robes in the morning and taking bowl and robes approached the Brahmin Udaya's house. The Brahmin Udaya filled the Blessed One's bowl with rice.

For the second time, the Blessed One putting on robes in the morning and taking bowl and robes approached the Brahmin Udaya's house. The Brahmin Udaya filled the Blessed One's bowl with rice.

For the third time, the Blessed One putting on robes in the morning and taking bowl and robes approached the Brahmin Udaya's house. The Brahmin Udaya filled the Blessed One's bowl with rice and said: "It is annoying the recluse Gotama comes again and again."

[The Buddha:]

¹ The Books of the Samyutta Nikaya: Sagathavagga

๑. อุทัยสูตร^๒

ว่าด้วยจิตในรส

สาวตถินิทาน.

ครั้งนั้นเวลาเช้า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงนั่งแล้ว ทรงถือบาตรและจีวร เสด็จเข้าไปยังที่อยู่ของอุทัยพราหมณ์ ลำดับนั้น อุทัยพราหมณ์เอาข้าวใส่บาตรถวายพระผู้มีพระภาคเจ้าจนเต็ม.

แม้ครั้งที่ ๒ ในเวลาเช้า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงนั่งแล้ว ทรงถือบาตรและจีวรเสด็จเข้าไปยังที่อยู่ของอุทัยพราหมณ์. ลำดับนั้น อุทัยพราหมณ์เอาข้าวใส่บาตรถวายพระผู้มีพระภาคเจ้าจนเต็ม.

แม้ครั้งที่ ๓ เวลาเช้า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงนั่งแล้ว ทรงถือบาตรและจีวรเสด็จเข้าไปยังที่อยู่ของอุทัยพราหมณ์ แม้ในครั้งที่ ๓ อุทัยพราหมณ์เอาข้าวใส่บาตรถวายพระผู้มีพระภาคเจ้าเต็มแล้วได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า พระสมณโคดมนี้ติดในรส (ติดใจในอาหาร) จึงเสด็จมาบ่อยๆ.

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า

^๒ พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ล.๒๕, น.๒๖๕ - ๒๖๗, มมร. (อุทัยสูตร - ฉบับ มจร.)

Over and over, the seeds all get planted;
Over and over, the rain - god sprinkles rain.
Over and over, the farmer farms the field;
Over and over, the food grows in the realm.

Over and over, beggars do their begging;
Over and over, the givers give out gifts.
Over and over, the giver who has given;
Over and over, goes to a better place.

Over and over, he tires and he struggles;
Over and over, the fool goes to the womb.
Over and over, he's born and he dies;
Over and over, they bear him to his grave.

But one whose wisdom is wide as the earth is not
born over and over, For he's gained the path of not
becoming over again.

Then the Brahmin Udaya said to the Blessed One:
“Good Gotama, now I understand. It's like something
overturned is put upright. Something covered is made
manifest. It's like one who was lost was shown the
path. It's like a lamp lighted for the darkness, for those
who have sight to see forms. In this and other ways the
Teaching is well explained.

กสิกรย่อมหวานพีชบ่อยๆ
ฝนย่อมตกบ่อยๆ
ชาวนาย่อมไถนาบ่อยๆ
แว่นแคว้นย่อมบริบูรณ์ด้วยธัญชาติบ่อยๆ
ยาจกย่อมขอบ่อยๆ
ทานบดีก็ให้บ่อยๆ
ทานบดีให้บ่อยๆ แล้ว
ก็เข้าถึงสวรรค์บ่อยๆ
(ผู้ต้องการน่านมย่อมมีรัตนมบ่อยๆ
ลูกโคย่อมเข้าหาแม่โคบ่อยๆ)

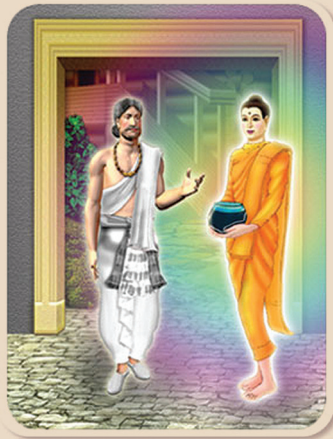
บุคคล ย่อมลำบากและดิ้นรนบ่อยๆ
คนเขลาย่อมเข้าถึงกรรมบ่อยๆ
สัตว์ย่อมเกิดและตายบ่อยๆ
บุคคลทั้งหลายย่อมนำซากศพไปป่าช้าบ่อยๆ

ส่วนผู้มีปัญญาถึงจะเกิดบ่อยๆ ก็เพื่อได้มรรคแล้วไม่เกิดอีก
ดังนี้.

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอย่างนี้แล้ว อุทัยพราหมณ์ได้
กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระโคตม ภาสิตของ
พระองค์แจ่มแจ้งนัก ข้าแต่พระโคตม ภาสิตของพระองค์
แจ่มแจ้งนัก พระองค์ทรงประกาศธรรมโดยอเนกปริยาย
ดุจหงายภาชนะที่ปิด เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนหลงทาง
ส่องประทีปในที่มืด ด้วยหวังว่าคนมีจักขุ จักมองเห็นรูปได้

Now I take refuge in good Gotama, in the Teaching and the Community of bhikkhus. I am a lay disciple who has taken refuge from today until I die.”

ข้าแต่ท่านพระโคตม ข้าพระองค์ขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า
กับพระธรรมและพระภิกษุสงฆ์ว่าเป็นสรณะ ขอพระองค์
ทรงจำ ข้าพระองค์ว่า เป็นอุบาสกผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ
จนตลอดชีวิต ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป.

2. Asappurisdàna Sutta

Bhikkhus, these five are unworthy gifts.

What five ?

Giving disrespectfully,
giving without heart and thought,
not giving with one's own hand,
giving something which is to be discarded and giving
with the view that there are no results for giving.

Bhikkhus, these five are unworthy gifts.

Bhikkhus, these five are worthy gifts.

What five ?

Giving respectfully,
giving with heart and thought,
giving with one's own hand,
giving something which is not to be discarded and
giving with the view that there are results for giving.

Bhikkhus, these five are worthy gifts.

๒. อสัปปริสทานสูตร^๓

ว่าด้วยทานของอัสัตบุรุษและของสัตบุรุษ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อสัปปริสทาน ๕ ประการนี้

๕ ประการเป็นไฉน คือ

อัสัตบุรุษยอมให้โดยไม่เคารพ^๔ ๑

ให้โดยไม่อ่อนน้อม^๕ ๑

ไม่ให้ด้วยมือตนเอง^๖ ๑

ให้ของที่เป็นเดน^๗ ๑

ไม่เห็นผลที่จะพึงมาถึงให้ ๑

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อสัปปริสทาน ๕ ประการนี้แล.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัปปริสทาน ๕ ประการนี้

๕ ประการเป็นไฉนคือ

สัตบุรุษยอมให้โดยเคารพ ๑

ให้โดยอ่อนน้อม ๑

ให้ด้วยมือตนเอง ๑

ให้ของไม่เป็นเดน ๑

เห็นผลที่จะมาถึงให้ ๑

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัปปริสทาน ๕ ประการนี้แล.

^๓ พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต, ล.๓๖, น.๓๑๓, มมร.

^๔ ไม่เคารพ คือ ไม่ทำใจให้สะอาด แล้วให้ทาน

^๕ ให้ด้วยอาการไม่ยำเกรงโดยความไม่เคารพ.

^๖ ไม่ใช้มือของคนอื่นให้ตามคำสั่ง ให้ด้วยมือของตนเองเท่านั้น ด้วยคิดว่า ชื่อว่า เวลาที่เราต้องเกี่ยวไปในสงครามอันไม่มีเบื้องต้นและเบื้องปลายแล้ว ได้ใช้มือและเท้า นั้น ไม่มีประมาณเลย เราจึงทำความหลุดพ้นไปจากวัฏฏะ ความออกไปจากภพดังนี้

^๗ ไม่ให้ส่งๆ ไป. อีกอย่างหนึ่งให้เหมือนประสงคฺจะทิ้ง.

3. sappurisdana Sutta⁸ :

A Person of Integrity's Gifts

“These five are a person of integrity's gifts.

Which five?

A person of integrity gives a gift with a sense of conviction.

A person of integrity gives a gift attentively.

A person of integrity gives a gift in season.

A person of integrity gives a gift with an empathetic heart.

A person of integrity gives a gift without adversely affecting himself or others.

“Having given a gift with a sense of conviction, he - wherever the result of that gift ripens - is rich, with much wealth, with many possessions. And he is well - built, handsome, extremely inspiring, endowed with a lotus - like complexion.

“Having given a gift attentively, he - wherever the result of that gift ripens - is rich, with much wealth, with many possessions. And his children, wives, slaves, servants, and workers listen carefully to him, lend him their ears, and serve him with understanding hearts.

⁸ AN 5.148 PTS: A iii 172: translated from the Pali by Thanissaro Bhikkhu

๓. สัปปริสทานสูตร^๙

ว่าด้วยทานของสัตบุรุษ ๕ ประการ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัปปริสทาน ๕ ประการนี้
๕ ประการเป็นไฉน คือ สัตบุรุษ
ย่อมให้ทานด้วยศรัทธา ๑
ย่อมให้ทานโดยเคารพ ๑
ย่อมให้ทานโดยกาลอันควร ๑
เป็นผู้มีจิตอนุเคราะห์ให้ทาน ๑
ย่อมให้ทานไม่กระทบ^{๑๐}ตนและผู้อื่น ๑

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัตบุรุษ
ครั้นให้ทานด้วยศรัทธาแล้ว ย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก
มีโภคะมากและเป็นผู้มีรูปสวยงามน่าดู น่าเลื่อมใส ประกอบ
ด้วยผิวพรรณงามยิ่งนัก ในที่ที่ทานนั้นผลิตผล (บังเกิดขึ้น)

ครั้นให้ทานโดยเคารพแล้ว ย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก
มีโภคะมากและเป็นผู้มีบุตร ภรรยา ทาส คนใช้หรือคนงาน
เป็นผู้เชื่อฟัง เจียดส่วยลงสดับคำสั่ง ตั้งใจใคร่รู้ ในที่ที่ทานนั้น
ผลิตผล

^๙ พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต, ล.๓๖, น.๓๑๔, มมร.

^{๑๐} ไม่กระทบ คือ ไม่ลบหลู่คุณทั้งหลาย.

“Having given a gift in season, he - wherever the result of that gift ripens - is rich, with much wealth, with many possessions. And his goals are fulfilled in season.

“Having given a gift with an empathetic heart, he- wherever the result of that gift ripens - is rich, with much wealth, with many possessions. And his mind inclines to the enjoyment of the five strings of lavish sensuality.

“Having given a gift without adversely affecting himself or others, he - wherever the result of that gift ripens- is rich, with much wealth, with many possessions. And not from anywhere does destruction come to his property- whether from fire, from water, from kings, from thieves, or from hateful heirs.

“These five are a person of integrity’s gifts.”

๓. สัปปริสทานสูตร

ครั้นให้ทานโดยกาลอันควรแล้ว ย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และย่อมเป็นผู้มีความต้องการที่เกิดขึ้นตามกาลบริบูรณ์ ในที่ที่ทานนั้นผลิตผล

ครั้นเป็นผู้มีจิตอนุเคราะห์ให้ทานแล้ว ย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และเป็นผู้มีจิตน้อมไปเพื่อบริโภคกามคุณ ๕ สูงยิ่งขึ้น ในที่ที่ทานนั้นผลิตผล

ครั้นให้ทานไม่กระทบตนและผู้อื่นแล้ว ย่อมเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และย่อมเป็นผู้มีโภคะทรัพย์ไม่มีภยันตรายมาแต่ที่ไหนๆ คือ จากไฟ จากน้ำ จากพระราชา จากโจร จากคนไม่เป็นที่รักหรือจากทายาท ในที่ที่ทานนั้นผลิตผล

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สัปปริสทาน ๕ ประการนี้แล.

จบสัปปริสทานสูตร

4. Kaladana Sutta :

Seasonable Gifts

“There are these five seasonable gifts.
Which five?

One gives to a newcomer.
One gives to one going away.
One gives to one who is ill.
One gives in time of famine.
One sets the first fruits of field &
orchard in front of those who are virtuous.

These are the five seasonable gifts

๔. กาลหาสูตร^{๑๑}

ว่าด้วยกาลหา ๕

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กาลหา ๕ ประการนี้
๕ ประการเป็นไฉน คือ

หายกยอมให้หาแก่ผู้มาสู่ถิ่นของตน ๑
หายกยอมให้หาแก่ผู้เตรียมจะไป ๑
หายกยอมให้หาแก่ผู้เป็นไข้ ๑
หายกยอมให้หาในสมัยมีภิกษาหาได้ยาก ๑
หายกยอมให้ข้าวอย่างดี และผลไม้มัใหม่แก่ผู้มีศีล ๑

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กาลหา ๕ ประการนี้แล.

^{๑๑} พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต, ล.๒๒, น.๕๗, มจร.
ฉบับ มจร. จะต่างกับ ฉบับ มมร. ที่ข้อ ๓ หายกยอมให้หาในสมัยข้าวแพง ๑
ข้อ ๔. หายกยอมให้ข้าวใหม่แก่ผู้มีศีล ๑
ข้อ ๕. หายกยอมให้ผลไม้มัใหม่แก่ผู้มีศีล ๑

5. Chaḷaṅgadāna Sutta :

Gifts endowed with six factors

At one time The Blessed One was abiding in the monastery offered by Anāthapiṇḍika in Jeta's grove in Sāvatti. At that time Velukandaki Nandamata was offering gifts endowed with six factors to the Community of bhikkhus headed by Sāriputta and Moggallāna.

The Blessed One with his purified heavenly eye, which is beyond human saw Velukandaki Nandamata offering gifts endowed with six factors to the Community of bhikkhus headed by Sāriputta and Moggallāna and addressed the bhikkhus.-

Here, bhikkhus, Velukandaki Nandamata is offering gifts endowed with six factors to the Community of bhikkhus headed by Sāriputta and Moggallāna.

Bhikkhus, what are gifts endowed with six factors ?

๕. (จักก) ทานสูตร^{๑๒}

ว่าด้วยองค์แห่งทักษิณ^{๑๓}ทาน ๖ ประการ

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวันอารามของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี ก็สมัยนั้นแล อุบาสิกาชื่อนันทมารดา ชาวเมืองเวพุกัณฑกะ ถวายทักษิณาทานอันประกอบด้วยองค์ ๖ ประการ ในภิกษุสงฆ์มีพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะเป็นประมุข

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงเห็นอุบาสิกาชื่อนันทมารดา ชาวเมืองเวพุกัณฑกะถวายทักษิณาทาน อันประกอบด้วยองค์ ๖ ประการ ในภิกษุสงฆ์มีพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะเป็นประมุข ด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์แล้วตรัสกะภิกษุทั้งหลายว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อุบาสิกาชื่อนันทมารดา ชาวเมืองเวพุกัณฑกะนั้นถวายทักษิณาทานอันประกอบด้วยองค์ ๖ ประการ ในภิกษุสงฆ์มีพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะเป็นประมุข

ก็ทักษิณาทาน อันประกอบด้วยองค์ ๖ ประการเป็นอย่างไร ?

^{๑๒} พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จักกนิบาต, ล.๓๖, น.๖๒๘ - ๖๒๙, มมร.

^{๑๓} คำว่า *ทักษิณ* นั้น แปลตาม ศัพท์ว่า เหตุที่ให้ถึงความเจริญ ใช้เป็นชื่อของการทำบุญอุทิศให้ผู้ตาย

Here, bhikkhus, there are three factors to the giver and three factors to the acceptor.

Bhikkhus, what are the three factors of the giver ?

Even before giving the giver has a pleasant mind, while giving the mind is pleased and having given the mind is pleased. These are the three factors of the giver.

What are the three factors of the acceptor ?

Here bhikkhus the acceptor is free of greed, free of anger and free of delusion. Bhikkhus, these are the three factors of the acceptor.

Bhikkhus, thus it becomes a gift endowed with six factors.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย องค์ ๓ ของทายก องค์ ๓ ของ
ปฎิคาหก องค์ ๓ ของทายกเป็นไฉน ?

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทายกก่อนให้ทาน เป็นผู้ดีใจ ๑
กำลังให้ทานอยู่ย่อมยังจิตให้เลื่อมใส ๑
ครั้นให้ทานแล้วย่อมปลื้มใจ ๑ นี้องค์ ๓ ของทายก

องค์ ๓ ของปฎิคาหกเป็นไฉน ?

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ปฎิคาหกในศาสนานี้เป็นผู้ปราศจาก
ราคะหรือปฏิบัติเพื่อกำจัดราคะ ๑
เป็นผู้ปราศจากโทสะ หรือปฏิบัติเพื่อกำจัดโทสะ ๑
เป็นผู้ปราศจากโมหะ หรือปฏิบัติเพื่อกำจัดโมหะ ๑
นี้องค์ ๓ ของปฎิคาหก

องค์ ๓ ของทายก องค์ ๓ ของปฎิคาหก ย่อมมีด้วย
ประการดังนี้

Bhikkhus, it is not easy to account for the merits of a gift endowed with these six factors as, it is a yield of merit, a yield of good, a bringer of pleasantness and heavenly bliss that is conducive to agreeability and pleasantness of such a measure. It becomes a mass of pleasantness that is immeasurable.

As the water in the great ocean cannot be measured as it is a hundred vessels full of water, or a thousand vessels full of water or a hundred thousand vessels full of water, yet it becomes a mass of water that is immeasurable. In the same manner bhikkhus, it is not easy to account for the merits of a gift endowed with these six factors as, it is a yield of merit, a yield of good, a bringer of pleasantness and heavenly bliss that is conducive to agreeability and pleasantness of such a measure. It becomes a mass of pleasantness that is immeasurable.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทักขิณาทานที่ประกอบด้วยองค์ ๖ ประการ ย่อมมีด้วยประการอย่างนี้แล การถือประมาณบุญแห่งทักขิณาทานที่ประกอบด้วยองค์ ๖ ประการอย่างนี้ว่า ห้วงบุญห้วงกุศลมีประมาณเท่านั้นนำสุขมาให้ มีอารมณ์เลิศ มีสุขเป็นผล เป็นไปเพื่อสวรรค์ ย่อมเป็นไปเพื่อสิ่งน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลเพื่อสุขดังนี้ ไม่ใช่ทำได้ง่าย โดยที่แท้บุญแห่งทักขิณาทานนั้น ย่อมถึงการนับว่า เป็นห้วงบุญห้วงกุศลที่จะนับไม่ได้ ประมาณไม่ได้ เป็นกองบุญใหญ่ทีเดียว

เปรียบเหมือนการถือเอาประมาณแห่งน้ำในมหาสมุทรว่า เท่านั้น อาพหกะ^{๑๔} เท่านั้นร้อยอาพหกะ เท่านั้นพันอาพหกะ หรือเท่านั้นแสนอาพหกะไม่ใช่ทำได้ง่าย โดยที่แท้ในมหาสมุทรย่อมถึงการนับว่า เป็นห้วงน้ำที่จะนับไม่ได้ ประมาณไม่ได้ เป็นห้วงน้ำใหญ่ทีเดียวฉะนั้น.

^{๑๔} เป็นภาษาบาลี อาพหกะ ชื่อของดวงชนิดหนึ่ง

Even before giving the mind is pleased,
while giving is pleased,

Having given is pleased, this is the
accomplishment in giving a gift.

The restrained, leading a holy life,
free of greed, hate and delusion

Are the field for offering gifts.

By oneself cooked and offering with
one's own hands

One's belongings offered to others is of
great fruit.

The wise offering with faith and
released mind

Are reborn in a world of pleasantness
without troubles.

ทายกก่อนแต่จะให้ทาน เป็นผู้ดีใจ
กำลังให้ทานอยู่ย่อมยังจิตให้เลื่อมใส ครั้น
ให้ทานแล้วย่อมปลื้มใจ นี่เป็นยัญสมบัติ
ปฏิบัติหาผู้สำรวจประพัตติพรหมจรรย์ทั้งหลาย
คือ ท่านผู้ปราศจากราคะ ปราศจากโทสะ
ปราศจากโมหะ ไม่มีอาสวะ ย่อมเป็น
เขตถึงพร้อมแห่งยัญ^{๑๕}

ทายกต้อนรับปฏิบัติหาด้วยตนเองถวายทาน
ด้วยมือตนเอง ยัญนั้นย่อมมีผลมากเพราะตน
(ทายกผู้ให้ทาน) และเพราะผู้อื่น (ปฏิบัติหา)

ทายกผู้มีปัญญามีศรัทธาเป็นบัณฑิตมีใจ
พ้นจากความตระหนี่
ครั้นบำเพ็ญทานอย่างนี้แล้ว ย่อมเข้าถึง
โลกที่เป็นสุขไม่มีความเบียดเบียน.

จบทานสูตร

^{๑๕} คำว่ายัญมีความหมายหลายอย่าง ในที่นี้หมายถึงการทำสังคัมภีระ, อนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรผู้ประพฤติธรรม เราจะยิ่งปลื้มปิติ เพราะได้ให้อายุพระพุทธศาสนา, (ในอรรถกถา ความบริบูรณ์แห่งทาน ชื่อว่า ยัญสัมปทา.)

สูตรลัดชุดที่ ๑

สรุปแนวคิดจากพระสูตร ๑-๕

เหตุที่ต้องทำทาน (๑. อุทยสูตร), วิธีการทำทาน (๒. อสัปปริสทานสูตร, ๓. สัปปริสทานสูตร, ๔. กาลทานสูตร), องค์ประกอบในการทำทานของ ฝ่ายทายก และ ฝ่ายปฏิบัติทายก (๕. (ฉักก) ทานสูตร)

๑. อุทยสูตร (ฉบับ มจร.^{๑๖}) หรือ ชื่อ อุทยสูตร (ฉบับ มจร.^{๑๗}) แต่เนื้อหาเหมือนกัน

พระสูตรนี้ พระศาสดา ตรัสกับอุทยพราหมณ์ ถึง เหตุที่ต้องทำบุญบ่อยๆ

ธรรม ๑๖ ประการในโลก ที่ล้วนเกิดขึ้นบ่อยๆ รวมกระทั่งการเกิดและตายของสัตว์โลก แต่ผู้มีปัญญาถึงจะเกิดบ่อยๆ ก็เพื่อแสวงหาหนทางหลุดพ้น เข้าสู่พระนิพพาน พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

๒. อสัปปริสทานสูตร

พระสูตรนี้กล่าวถึงการทำทานของอัสตบบุรุษ (คนไม่ดี) ว่า ลักษณะการทำทาน ๕ ประการ

ส่วนสัตบุรุษ (คนดี มีศีลธรรม) มีลักษณะการทำทาน ๕ ประการ แต่ตรงกันข้ามกัน

พระสูตรนี้ใช้อธิบายขยายความในตอนท้ายของ ปายาสี-ราชัญญสูตร ที่กล่าวถึงการทำทานของพระเจ้าปายาสี เข้าลักษณะการทำทานแบบอัสตบบุรุษ ส่งผลให้ละโลกแล้วไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นต้น ชั้นจาตุมหาราชิกา มีเสรีสภาวะวิมานอันว่างเปล่า

^{๑๖} มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

^{๑๗} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในกำกับของรัฐของคณะสงฆ์ไทย

ส่วนการทำทานของอุตตรมาณพ บริวารของพระเจ้าปายาสี เข้าลักษณะการทำทานแบบสัตบุรุษ ส่งผลให้ละโลกแล้วไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นสูงกว่า คือ ชั้นดาวดึงส์

๓. สัปปริสทานสูตร

พระสูตรนี้ กล่าวถึงการทำความทานของสัตบุรุษ ที่มีลักษณะอีก ๕ ประการ (ประการแรก การทำความทานด้วยศรัทธา ซ้ำกับอัสัปปริสทานสูตร) และได้บอกอานิสงส์ของการทำความทานแต่ละประเภท แต่ไม่ได้บอกวิธีการทำความทานแต่ละประเภทเอาไว้ให้อ่านเพิ่มเติมจากหนังสือ การทำบุญให้ทานที่สมบูรณ์แบบ ของพระเผด็จ ทตตชีโว^{๑๔}

หากพิจารณาโดยแยกแยะแล้ว เราสามารถประกอบเหตุทั้ง ๕ ประการได้พร้อมกันในการทำทานคราวเดียวกัน เพราะทุกข้อเป็นเรื่องกายกรรม และมโนกรรมของหายากเอง เมื่อเราทำได้ครบ เราก็คงได้อานิสงส์ทั้ง ๕ ข้อพร้อมกันทีเดียว

๔. กาลทานสูตร

พระสูตรนี้จะใช้ขยายความ สัปปริสทานสูตร ข้อ ๓ การให้ทานโดยกาลอันควร

มีข้อแตกต่างกัน ระหว่างพระสูตรตันตปิฎก ฉบับ มจร. กับ ฉบับ มมร. บ้างข้อ แต่โดยสรุป ฉบับ มจร. ครอบคลุมมากกว่า

คำถามของผู้ฟังธรรมท่านหนึ่งถามว่า กาลทานในข้อที่ว่า หายกย้อมให้ทานในสมัยข้าวยากหามากแพง หรือยุคเศรษฐกิจตกต่ำนั้น จริงๆ เศรษฐกิจตกต่ำควรเก็บเงินไว้ไม่ใช้หรือ

คำตอบ เพราะเราคิดแค่ว่าในปัจจุบัน ไม่ได้คิดไปถึงในอนาคต, การตอบเรื่องนี้ให้ชัดเจนต้องแยกตอบแบบเปรียบเทียบทางโลก กับทางธรรม

^{๑๔} ปัจจุบันได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระราชภาวนาจารย์ รองเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย

ในทางโลก ผู้ที่อยากทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว จะต้องใช้หลักที่ว่า ทำธุรกิจสวนกระแสตลาด ภาษาอังกฤษใช้คำว่า High Risk High Return, เสี่ยงมากก็มีโอกาสประสบความสำเร็จมาก ไม่ทำตามคนอื่น

ในทางธรรม คนที่กล้าทำบุญในช่วงเศรษฐกิจไม่ดี แสดงว่าเป็นคนที่มีความมั่นใจในบุญ ในเรื่องกฎแห่งกรรม ไม่มีความคลอนแคลน, กล้าเสี่ยงทำบุญโดยไม่มีความหวาดหวั่น, เวลาผลบุญส่งผล คนประเภทนี้ก็จะรวยก่อนคนอื่น

ลองคิดดูก็จะเห็นว่าเวลาเศรษฐกิจตกต่ำมีคนที่ได้รับผลกระทบอยู่ ๓ ประเภท

๑. คนที่เดือดร้อนทุกครั้ง เพราะไม่มีเงินออมและการงานไม่มั่นคง, ขาดแรงงานรายวัน

๒. คนที่ไม่เดือดร้อนเพราะมีเงินออมเพียงพอในการดำรงชีวิต และมีลูกหลานหรือมีสายสัมพันธ์ที่จะทำธุรกิจอื่นหรือทำงานอื่นในประเทศหรือต่างประเทศ

๓. คนที่รวยขึ้น ทำไมถึงรวยขึ้น เพราะไปทำงานหรือ ธุรกิจที่มีผลกระทบทางบวก เช่นมีท่านหนึ่งประกอบธุรกิจส่งสินค้าไปขายต่างประเทศรับเงินเป็นดอลลาร์ เมื่อรัฐบาลประกาศลดค่าเงินบาท ทำให้เงินดอลลาร์แลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทได้มากกว่าเดิม

ลองถามตัวเราเองว่า เราอยากอยู่ในกลุ่มไหน ทุกคนล้วนอยากเป็นประเภทที่ ๓ ทั้งสิ้น การจะได้ผลอย่างนี้ ก็ต้องประกอบเหตุที่สมกัน คือกล้าให้ทานในสมัยข้าวยากหมากแพง หรือยุคเศรษฐกิจตกต่ำ, เศรษฐกิจมีวัฏจักร มีขึ้นมีลงเป็นช่วงๆ ถ้าเรากล้าทำทานสวนกระแส เราอาจจะลำบากบ้างในปัจจุบัน แต่เศรษฐกิจตกต่ำครั้งต่อไป เราก็ไม่เดือดร้อนแล้ว แถมรวยกว่าเดิม

ศึกษาเพิ่มเติมจาก **กถาสูตร**^๙ ว่าด้วยเหตุที่ทำให้ตระกูล
คับแค้น เพื่อเปรียบเทียบคำถามในทำนองเดียวกัน ในสมัย
พุทธกาล

เราเคยทราบกันว่าการทอดกฐิน จัดเป็นกาลทาน แต่ใน
กาลทานสูตร กลับไม่มีกฐิน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะไม่ได้กล่าวโดยตรง
โดยภิกษุที่กรานกฐิน จะได้อานิสงส์ ๕ ข้อ คือ

๑) เทียวไปไหนไม่ต้องบอกลา ๒) ไม่ต้องถือไตรจีวรไปครบ
๓) จันคณะโภชนาได้ ๔) ทรงอิริยาบถจีวรได้ตามปรารถนา
๕) จีวรอันเกิดขึ้นนั้นจะได้แก่พวกเธอ

ซึ่งอานิสงส์ในข้อ ๑ เทียวไปไหนไม่ต้องบอกลา จะตรงกับ
กาลทานสูตรข้อ ๒ ทายกยอมให้ทานแก่ผู้เตรียมจะไป จึงถือว่า
กฐินเป็นกาลทาน^{๑๐} ด้วยเหตุนี้ หรือจะถือว่าระยะเวลาในการ
ทอดกฐิน ถูกจำกัดเวลาแค่ ๑ เดือน ตั้งแต่วันออกพรรษาก็ได้

๕. (ฉก) ทานสูตร หมวด ๖ ฉกนิบาต

องค์ประกอบในการทำทานของฝ่ายทายก และฝ่ายปฏิบัติหก
๓ อย่างเป็นของทายก (ญาติโยม ที่ถวายทาน)

๓ อย่างเป็นของปฏิบัติหก (ผู้รับ คือ พระสงฆ์)

นอกจากบุคคลเป็นผู้มีความบริสุทธิ์ทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว ตาม
ทักษิณาวีรังกสูตร ทายกนอกจากมีศีล เป็นผู้บริสุทธิ์แล้ว
ยังต้องดีใจก่อนให้, เลื่อมใสขณะให้และปลื้มใจหลังให้ทานแล้ว
ปฏิบัติหก นอกจากมีศีลบริสุทธิ์แล้ว ยังต้องหมั่นขจัดกิเลสในใจ
ราคะ, โทสะและโมหะ อีกด้วย

^๙ พระสูตรต้นปิฎก สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค, ล.๑๘, น.๔๑๒, มจร.,
หรือ ล.๒๙, น.๒๐๗, มจร.

^{๑๐} กาลทาน (อ่านว่า กาละทาน) แปลว่า ทานที่ถวายตามกาล, ทานที่ทรง
อนุญาตให้รับได้ตามกาล คำว่า กาลทาน หมายถึงทานหรือสิ่งของที่มิกำหนด
ระยะเวลาถวายภิกษุสงฆ์ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาต

6. Dakkhināvivhanga Sutta :

The Exposition of Offerings

1. **THUS HAVE I HEARD.** On one occasion the Blessed One was living in the Sakyan country at Kapilavatthu in Nigrodha's Park.
2. Then Mahā pajā patī Gotamī took a new pair of cloths and went to the Blessed One.²¹

²¹ Mahā pajā patī Gotamī was the younger sister of Queen Mahā mā yā, the Buddha's mother, and was also the wife of King Suddhodana. After Mahā mā yā's death, she became the Buddha's foster mother. The present sutta takes place at an early point in the Buddha's ministry, on one of his return visits to his native city. After King Suddhodana's death, Mahā pajā patī pleaded with the Buddha to admit women into the Sangha, and her acceptance marked the beginning of the Bhikkhunī Sangha, the Order of Nuns. The story is found at Vin Cv Kh 10/ii.253 - 5 6 (see Ñā'amoli, *The Life of the Buddha*, pp.104 - 7).

An interesting anachronism in this sutta was brought to my notice by Ven. Ajahn Sucitto of Cittaviveka Monastery. The sutta depicts Mahā pajā patī Gotamī as a devout lay Buddhist and refers to the Bhikkhunī Sangha as if it were an existing reality, yet the canonical account of the founding of the Bhikkhunī Sangha shows Mahā pajā patī to have been the first historical bhikkhunī. Thus the Bhikkhunī Sangha could not have existed at the time the sutta was spoken if Mahā pajā patī was still a lay woman. We might resolve the discrepancy (unnoticed by the commentator) by supposing that the original discourse was later modified after the founding of the Bhikkhunī Sangha to bring the latter into the scheme of offerings to the Sangha.

๖. ทักขินาวิภังคสูตร^{๒๒}

ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้ :-

๑. สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่พระวิหาร
นิโครธาราม เขตพระนครกบิลพัสดุ์ ในสักกชนบท.

๒. สมัยนั้นแล พระนางมหาปชาบดีโคตมี ทรงถือผ้า
คู่หนึ่ง เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้ายังที่ประทับ

^{๒๒} พระสูตรต้นปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปปริยตนัสกั, ล.๒๓, น.๓๙๑, มจร.
(หรือ ล.๑๔, น.๔๒๔, มจร.) ต้นฉบับใช้คำว่า ทักขินาวิภังคสูตร ซึ่งน่าจะ
คลาดเคลื่อน เพราะตอนท้ายพระสูตรและอรรถกถาใช้คำว่าทักขินา เปรียบเทียบกับ
ฉบับ มจร., ฉบับบาลีสยามรัฐ และฉบับภาษาอังกฤษก็ใช้ทักขินาวิภังคสูตร

A second time and a third time she said to the Blessed One:

“Venerable sir,...accept it from me out of compassion.”

A second time and a third time the Blessed One told her:

แล้วถวายยอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง พอประทับนั่งเรียบร้อยแล้ว ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ผ้าใหม่คู่นี้ หม่อมฉันกรอด้าย ทอเอง ตั้งใจอุทิศพระผู้มีพระภาคเจ้า ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอาศัยความอนุเคราะห์ โปรดรับผ้าใหม่ทั้งคู่ของหม่อมฉันเถิด.

เมื่อพระนางกราบทูลแล้วอย่างนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสดังนี้ว่า ดูก่อนโคตมี พระนางจงถวายสงฆ์เถิด เมื่อถวายสงฆ์แล้ว จักเป็นอันพระนางได้บูชาทั้งอาตมภาพและสงฆ์ พระนางมหาปชาบดีโคตมีได้กราบทูล พระผู้มีพระภาคเจ้า ดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ผ้าใหม่ คู่นี้ หม่อมฉันกรอด้าย ทอเอง ตั้งใจอุทิศพระผู้มีพระภาคเจ้า ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอาศัยความอนุเคราะห์ โปรดรับผ้าใหม่ทั้งคู่ของหม่อมฉันเถิด แม้ในครั้งที่ ๒ แม้ในครั้งที่ ๓ แล พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ตรัสกะพระนาง แม้ในครั้งที่ ๒ แม้ในครั้งที่ ๓ ดังนี้ว่า

“Give it to the Sangha, Gotamī. When you give it to the Sangha, both I and the Sangha will be honoured.”

3. Then the venerable Ānanda said to the Blessed One: “Venerable sir, let the Blessed One accept the new pair of cloths from Mahā pajā patī Gotamī. Mahā pajā patī Gotamī has been very helpful to the Blessed One, venerable sir. As his mother’s sister, she was his nurse, his foster mother, the one who gave him milk. She suckled the Blessed One when his own mother died. The Blessed One too has been very helpful to Mahā pajā patī Gotamī, venerable sir. It is owing to the Blessed One that Mahā pajā patī Gotamī has gone for refuge to the Buddha, the Dhamma, and the Sangha. It is owing to the Blessed One that Mahā pajā patī Gotamī abstains from killing living beings, from taking what is not given, from misconduct in sensual pleasures, from false speech, and from wine, liquor, and intoxicants, which are the basis of negligence. It is owing to the Blessed One that Mahā pajā patī Gotamī possesses unwavering confidence in the Buddha, the Dhamma, and the Sangha, and that she possesses

ดูก่อนโคตมี พระนางถวายสงฆ์เกิด เมื่อถวายสงฆ์แล้ว จักเป็นอันพระนางได้บูชาทั้งอาตมภาพและสงฆ์.

๓. เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอย่างนี้ ท่านพระอานนท์ ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้าดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคเจ้า โปรดรับผ้าทั้งคู่ ของพระนาง มหาปชาบดีโคตมีเกิด พระนางมหาปชาบดีโคตมี มีอุปการะ มาก เป็นพระมาตุจฉาผู้ทรงบำรุงเลี้ยง ประทานพระชีรสด แต่พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อพระชนนีสวรรคตแล้ว ได้โปรด ให้พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงดื่มเต้าพระณ

แม้พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงมีอุปการะมากแก่พระนาง มหาปชาบดีโคตมี พระนางทรงอาศัยพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงทรงถึง พระพุทธรูป^{๒๓} พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะได้ทรง อาศัยพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงทรงงดเว้นจากปาณาติบาต จากอทินนาทาน จากกาเมสุมิจฉาจาร จากมุสาวาท จาก ฐานะเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเพราะดื่มน้ำเมาคือสุราและ เมรัยได้ ทรงอาศัยพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงทรงประกอบด้วย ความเลื่อมใสอย่างไม่หวั่นไหวในพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ทรงประกอบด้วยศีลที่ พระอริยะมุ่งหมายได้

the virtues loved by noble ones.²⁴ It is owing to the Blessed One that Mahā pajā patī Gotamī is free from doubt about suffering, about the origin of suffering, about the cessation of suffering, and about the wayleading to the cessation of suffering. The Blessed One has been very helpful to Mahā pajā patī Gotamī.”

4. “That is so, Ānanda, that is so! When one person, owing to another, has gone for refuge to the Buddha, the Dhamma, and the Sangha, I say that it is not easy for the former to repay the latter by paying homage to him, rising up for him, according him reverential salutation and polite services, and by providing robes, almsfood, resting places, and medicinal requisites.

“When one person, owing to another, has come to abstain from killing living beings, from taking what is not given, from misconduct in sensual pleasures, from false speech, and from wine, liquor, and intoxicants, which are the basis of negligence, I say that it is not easy for the former to repay the latter by paying homage to him... and medicinal requisites.

²⁴ These are the four factors of stream - entry. Thus it is clear that at the time this sutta takes place, Mahā pajā patī Gotamī was already a stream - enterer.

ทรงอาศัยพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงเป็นผู้หมดความสงสัย ในทุกข์ ในทุกข์สมุทัย ในทุกข์นิโรธ ในทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทาได้ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ แม้พระผู้มีพระภาคเจ้า ก็ทรงมีพระอุปการะมากแก่พระนางมหาปชาบดีโคตมี.

๔. พ.^{๒๔} ถูกแล้ว ๆ อานนท์ จริงอยู่ บุคคลอาศัยบุคคลใดแล้ว เป็นผู้ถึงพระพุทฺธะ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะได้ เราไม่กล่าวการที่บุคคลนี้ตอบแทนต่อบุคคลนี้ด้วยดี เพียงกราบไหว้ ลูกรับ ทำอัญชลี ทำสามีจิกรรมด้วยเพิ่มให้จิ๋วว บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจจัยเภสัชบริวาร.

บุคคลใดอาศัยบุคคลใดแล้ว งดเว้นจากปาณาติบาต จาก อทินนาทาน จากกาเมสุมิฉฉาจาร จากมุสาวาท จากฐานะ เป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเพราะตึมน้ำเมาคือสุราและเมรัยได้ เราไม่กล่าวการที่บุคคลนี้ตอบแทนต่อบุคคลนี้ด้วยดี เพียง กราบไหว้ ลูกรับ ทำอัญชลี ทำสามีจิกรรม ด้วยเพิ่มให้จิ๋วว บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจจัยเภสัชบริวาร.

^{๒๔} พ. หมายถึง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“When one person, owing to another, has come to possess unwavering confidence in the Buddha, the Dhamma, and the Sangha, and to possess the virtues loved by noble ones, I say that it is not easy for the former to repay the latter by paying homage to him...and medicinal requisites.

“When one person, owing to another, has become free from doubt about suffering, about the origin of suffering, about the cessation of suffering, and about the way leading to the cessation of suffering, I say that it is not easy for the former to repay the latter by paying homage to him...and medicinal requisites.

5. “There are fourteen kinds of personal offerings, Ānanda.”²⁶

One gives a gift to the Tathā gata, accomplished and fully enlightened; this is the first kind of personal offering.

One gives a gift to a paccekabuddha; this is the second kind of personal offering.

One gives a gift to an arahant disciple of the Tathā gata; this is the third kind of personal offering.

²⁶ MA: The Buddha undertakes this teaching because the sutta began with a personal gift presented to him, and he wishes to make clear the comparative value of personal gifts and gifts offered to the Sangha.

บุคคลอาศัยบุคคลใดแล้ว เป็นผู้ประกอบด้วยความเลื่อมใส
อย่างไม่หวั่นไหวในพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ประกอบ
ด้วยศีลที่พระอริยมุ่งหมายได้ เราไม่กล่าวการที่บุคคลนี้
ตอบแทนบุคคลนี้ด้วยดี เพียงกราบไหว้ ลูกรับ ทำอัญชลี
ทำสามีจิกรรม ด้วยเพิ่มให้จิ๋วว บิณฑบาต เสนาสนะ และ
คิลานปัจจัยเภสัชบริวาร

บุคคลอาศัยบุคคลใดแล้ว เป็นผู้หมดความสงสัยในทุกข์
ในทุกขสมุทัย ในทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาได้

เราไม่กล่าวการที่บุคคลนี้ตอบแทนบุคคลนี้ด้วยดี เพียง
กราบไหว้ลูกรับ ทำอัญชลี ทำสามีจิกรรม ด้วยเพิ่มให้จิ๋วว
บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลานปัจจัยเภสัชบริวาร.

๕. ตุก่อนอนานนทักกัฏฐิณ^{๒๗}เป็นปาฏิปุคคสิกมี๑๔อย่างคือ
ให้ทานในตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
นี้เป็นทักขิณปาฏิปุคคสิกประการที่ ๑.

ให้ทานในพระปัจเจกสัมพุทธะ^{๒๘}
นี้เป็นทักขิณปาฏิปุคคสิกประการที่ ๒

ให้ทานในสาวกของตถาคตผู้เป็นพระอรหันต์
นี้เป็นทักขิณปาฏิปุคคสิกประการที่ ๓

^{๒๗} อังแล้ว ^{๓๓}, น.๒๑

^{๒๘} คำที่ใช้โดยทั่วไป พระปัจเจกพุทธเจ้า

One gives a gift to one who has entered upon the way to the realisation of the fruit of arahantship; this is the fourth kind of personal offering.

One gives a gift to a non - returner; this is the fifth kind of personal offering.

One gives a gift to one who has entered upon the way to the realisation of the fruit of non - return; this is the sixth kind of personal offering.

One gives a gift to a once - returner; this is the seventh kind of personal offering.

One gives a gift to one who has entered upon the way to the realisation of the fruit of once - return; this is the eighth kind of personal offering.

One gives a gift to a streamenterer; this is the ninth kind of personal offering.

One gives a gift to one who has entered upon the way to the realisation of the fruit of stream - entry;²⁹ this is the tenth kind of personal offering.

²⁹ MA and MT explain that this term can be loosely extended to include even a lay follower who has gone for refuge to the Triple Gem, as well as lay people and monks intent on fulfilling the moral training and the practice of concentration and insight. In the strict technical sense it refers only to those possessing the supramundane path of stream - entry.

ให้ทานในทานผู้ปฏิบัติเพื่อทำอรรถผลให้แจ้ง

นี้เป็นทักขินาวิกงคสุตรประการที่ ๔.

ให้ทานแก่พระอนาคามี

นี้เป็นทักขินาวิกงคสุตรประการที่ ๕.

ให้ทานในทานผู้ปฏิบัติเพื่อทำอนาคามีผลให้แจ้ง

นี้เป็นทักขินาวิกงคสุตรประการที่ ๖

ให้ทานแก่พระสกทาคามี

นี้เป็นทักขินาวิกงคสุตรประการที่ ๗.

ให้ทานในทานผู้ปฏิบัติเพื่อทำสกทาคามีผลให้แจ้ง

นี้เป็นทักขินาวิกงคสุตรประการที่ ๘

ให้ทานในพระโสดาบัน

นี้เป็นทักขินาวิกงคสุตรประการที่ ๙.

ให้ทานในทานผู้ปฏิบัติเพื่อทำโสดาปัตติผลให้แจ้ง

นี้เป็นทักขินาวิกงคสุตรประการที่ ๑๐

One gives a gift to one outside [the Dispensation] who is free from lust for sensual pleasures;³⁰

this is the eleventh kind of personal offering.

One gives a gift to a virtuous ordinary person;

this is the twelfth kind of personal offering.

One gives a gift to an immoral ordinary person;

this is the thirteenth kind of personal offering.

One gives a gift to an animal; this is the fourteenth kind of personal offering.

6. “Herein, Ā nanda, by giving a gift to an animal, the offering may be expected to repay a hundredfold.³¹

By giving a gift to an immoral ordinary person, the offering may be expected to repay a thousandfold.

By giving a gift to a virtuous ordinary person, the offering may be expected to repay a hundred-thousandfold.

By giving a gift to one outside [the Dispensation] who is free from lust for sensual pleasures, the offering may be expected to repay a hundred - thousand times a hundred - thousandfold.

³⁰ This is a non - Buddhist contemplative who attains the jhānas and the mundane kinds of direct knowledge.

³¹ MA: In a hundred existences it gives long life, beauty, happiness, strength, and intelligence, and it makes one free of agitation. The following attainments should be understood accordingly.

ให้ทานในบุคคลภายนอกผู้ปราศจากความกำหนัดในกาม
นี้เป็นทักขิณปาฏิปุคคลิกประการที่ ๑๑.

ให้ทานปฤชณผู้มีศีล

นี้เป็นทักขิณปาฏิปุคคลิกประการที่ ๑๒.

ให้ทานในปฤชณผู้ทุศีล นี่เป็นทักขิณ

ปาฏิปุคคลิกประการที่ ๑๓.

ให้ทานในสัตว์เดียรัจฉาน

นี้เป็นทักขิณปาฏิปุคคลิกประการที่ ๑๔.

๖. ตุก่อนอานนท์ ใน ๑๔ ประการนั้น

บุคคลให้ทานในสัตว์เดียรัจฉาน พึงหวังผลทักขิณาได้ร้อยเท่า^{๓๑}

ให้ทานในปฤชณผู้ทุศีล พึงหวังผลทักขิณาได้พันเท่า

ให้ทานในปฤชณผู้มีศีล พึงหวังผลทักขิณาได้แสนเท่า.

ให้ทานในบุคคลภายนอกผู้ปราศจากความกำหนัดในกาม

พึงหวังผลทักขิณาได้แสนโกฏิเท่า.

^{๓๑} ให้ทานกับสัตว์เดียรัจฉานมีอานิสงส์ 100 เท่า หมายความว่า มีอานิสงส์ตามส่งผล 100 อรรถภาพ หรือ 100 ชาติ ดังนั้น คำว่า เท่า หมายถึง อรรถภาพ หรือ ชาติ (ซึ่งหมายถึงแดนเกิด) นั่นเอง

“By giving a gift to one who has entered upon the way to the realisation of the fruit of stream - entry, the offering may be expected to repay incalculably, immeasurably.

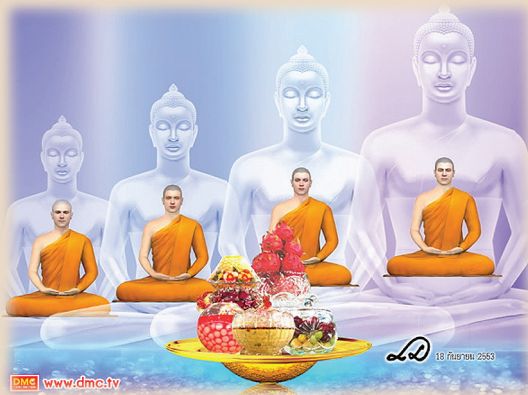
What, then, should be said about giving a gift to a stream - enterer ?

What should be said about giving a gift to one who has entered upon the way to the realisation of the fruit of once - return...to a once - returner...to one who has entered upon the way to the realisation of the fruit of non - return...to a non - returner...to one who has entered upon the way to the realisation of the fruit of arahantship...to an arahant...to a paccekabuddha ? What should be said about giving a gift to a Tathāgata, accomplished and fully enlightened ?³³

³³ MA says that although the results of giving in each of these cases is incalculable, there is still an ascending gradation in their incalculability, similar to the ascending incalculability of the waters in a great river, etc., up to that of the waters in the ocean. Perhaps the “incalculable, immeasurable” value of these gifts consists in their becoming a supporting condition for attainment of the paths, fruits, and Nibbāna.

ให้ท่านในท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำโสดาปัตติผลให้แจ้ง
พึงหวังผลทักขินาจะนับไม่ได้ จะประมาณไม่ได้

จะป่วยกล่าว^{๓๔}ไปโยในพระโสดาบัน
ในท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำสกทาคามีผลให้แจ้ง
ในพระสกทาคามี
ในท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำอนาคามีผลให้แจ้ง
ในพระอนาคามี
ในท่านผู้ปฏิบัติเพื่อทำอรหัตผลให้แจ้ง
ในสาวกของตถาคตผู้เป็นพระอรหันต์
ในปัจจุบันสัมพุทธะและในตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า.

7. “There are seven kinds of offerings made to the Sangha, Ā nanda.

One gives a gift to a Sangha of both [bhikkhus and bhikkhunīs] headed by the Buddha; this is the first kind of offering made to the Sangha.³⁵

One gives a gift to a Sangha of both [bhikkhus and bhikkhunīs] after the Tathā gata has attained final Nibbāna; this is the second kind of offering made to the Sangha.

One gives a gift to a Sangha of bhikkhus; this is the third kind of offering made to the Sangha.

One gives a gift to a Sangha of bhikkhunīs; this is the fourth kind of offering made to the Sangha.

One gives a gift, saying: ‘Appoint so many bhikkhus and bhikkhunīs for me from the Sangha’; this is the fifth kind of offering made to the Sangha.

One gives a gift, saying: ‘Appoint so many bhikkhus for me from the Sangha’; this is the sixth kind of offering made to the Sangha.

One gives a gift, saying: ‘Appoint so many bhikkhunīs for me from the Sangha’; this is the seventh kind of offering made to the Sangha.

³⁵ MA: There is no gift equal in measure to this gift. This is the kind of gift Mahā pajā patī would be giving by offering the pair of cloths to the Sangha.

๗. ดูก่อนอาณนท์ ก็ทักขิณาที่ถึงแล้ว
 ในสงฆ์มี ๗ อย่าง คือ
 ให้ทานในสงฆ์ ๒ ฝ่าย มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข
 นี่เป็นทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์ประการที่ ๑.
 ให้ทานในสงฆ์ ๒ ฝ่าย ในเมื่อตถาคตปรินิพพานแล้ว
 นี่เป็นทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์ทั้ง ๒ ฝ่าย
 ในเมื่อตถาคตปรินิพพานแล้ว
 นี่เป็นทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์ประการที่ ๒.
 ให้ทานในภิกษุสงฆ์
 นี่เป็นทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์ประการที่ ๓.
 ให้ทานในภิกษุณีสงฆ์
 นี่เป็นทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์ประการที่ ๔.
 เผด็จสงฆ์ว่า ขอได้โปรดจัดภิกษุและภิกษุณีจำนวนเท่านี้
 ขึ้นเป็นสงฆ์แก่ข้าพเจ้าแล้วให้ทาน
 นี่เป็นทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์ประการที่ ๕
 เผด็จสงฆ์ว่า ขอได้โปรดจัดภิกษุจำนวนเท่านี้
 ขึ้นเป็นสงฆ์แก่ข้าพเจ้า แล้วให้ทาน
 นี่เป็นทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์ประการที่ ๖
 เผด็จสงฆ์ว่า ขอได้โปรดจัดภิกษุณีจำนวนเท่านี้
 ขึ้นเป็นสงฆ์แก่ข้าพเจ้า แล้วให้ทาน
 นี่เป็นทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์ประการที่ ๗.

^{๓๖} ก. บอกให้รู้, บอกนิมนต์, ใ้ว่า ประเดียง ก็มี.

8. “In future times, Ā nanda, there will be members of the clan who are ‘yellow - necks,’ immoral, of evil character.³⁷

People will give gifts to those immoral persons for the sake of the Sangha. Even then, I say, an offering made to the Sangha is incalculable, immeasurable.³⁸

And I say that in no way is a gift to a person individually ever more fruitful than an offering made to the Sangha.³⁹

9. “There are, Ā nanda, four kinds of purification of offering.

What four?

³⁷ MA: “Members of the clan” (gotrabhuno) are those who are monks merely in name. They will go about with a piece of yellow cloth tied around their necks or arms, and will support their wives and children by engaging in trade and farming, etc.

³⁸ The gift is incalculable and immeasurable in value because it is offered, by way of the intention of the donor, not to the “yellow - necks” as individuals but to the Sangha as a corporate whole. Thus the recipient body includes all the virtuous bhikkhus of the past, even those who have long passed away.

³⁹ MA states that a gift offered to an immoral bhikkhu taken to represent the entire Sangha is more fruitful than a gift offered on a personal basis to an arahant. But for the gift to be properly presented to the Sangha, the donor must take no account of the personal qualities of the recipient but must see him solely as representing the Sangha as a whole.

๙. ดูก่อนอานนท์ ก็ความบริสุทธิ์แห่งทักษิณานี้มี ๔ อย่าง.
๔ อย่าง เป็นไฉน

There is the offering that is purified by the giver, not by the receiver.⁴¹

There is the offering that is purified by the receiver, not by the giver.

There is the offering that is purified neither by the giver nor by the receiver.

There is the offering that is purified both by the giver and by the receiver.

10. “And how is the offering purified by the giver, not by the receiver ? Here the giver is virtuous, of good character, and the receiver is immoral, of evil character. Thus the offering is purified by the giver, not by the receiver.

11. “And how is the offering purified by the receiver, not by the giver ? Here the giver is immoral, of evil character, and the receiver is virtuous, of good character. Thus the offering is purified by the receiver, not by the giver.

12. “And how is the offering purified neither by the giver nor by the receiver ? Here the giver is immoral, of evil character, and the receiver is immoral, of evil character. Thus the offering is purified neither by the giver nor by the receiver.

⁴¹ MA: Here the word “purified” has the meaning “made fruitful.”

ดูก่อนอานนทฺ์
 ทักขินาบางอย่างบริสุทธฺ์ฝ่ายทายก^{๔๒}ไม่บริสุทธฺ์ฝ่ายปฏิกาคก^{๔๓}
 บางอย่างบริสุทธฺ์ฝ่ายปฏิกาคก ไม่บริสุทธฺ์ฝ่ายทายก
 บางอย่างฝ่ายทายกก็ไม่บริสุทธฺ์ฝ่ายปฏิกาคกก็ไม่บริสุทธฺ์
 บางอย่างบริสุทธฺ์ทั้งฝ่ายทายกและฝ่ายปฏิกาคก.

๑๐. ดูก่อนอานนทฺ์ ก็ทักขินาชื่อว่าบริสุทธฺ์ฝ่ายทายก
 ไม่บริสุทธฺ์ฝ่ายปฏิกาคกอย่างไร. ดูก่อนอานนทฺ์ ในข้อนี้
 ทายกมีศีล มีธรรมงามปฏิกาคกเป็นผู้ทุศีล มีธรรมลามก
 อย่างนี้แล้ว ทักขินาชื่อว่าบริสุทธฺ์ฝ่ายทายก ไม่บริสุทธฺ์ฝ่าย
 ปฏิกาคก.

๑๑. ดูก่อนอานนทฺ์ ก็ทักขินาชื่อว่าบริสุทธฺ์ฝ่ายปฏิกาคก
 ไม่บริสุทธฺ์ฝ่ายทายกอย่างไร ดูก่อนอานนทฺ์ ในข้อนี้ ทายกเป็น
 ผู้ทุศีล มีธรรมลามก ปฏิกาคกเป็นผู้มีศีล มีธรรมงาม อย่างนี้แล
 ทักขินาชื่อว่าบริสุทธฺ์ฝ่ายปฏิกาคก ไม่บริสุทธฺ์ ฝ่ายทายก.

๑๒. ดูก่อนอานนทฺ์ ก็ทักขินาชื่อว่าฝ่ายทายกก็ไม่บริสุทธฺ์
 ฝ่ายปฏิกาคกก็ไม่บริสุทธฺ์อย่างไร. ดูก่อนอานนทฺ์ ในข้อนี้
 ทายกก็เป็นผู้ทุศีล มีธรรมลามก ปฏิกาคกก็เป็นผู้ทุศีล
 มีธรรมลามกอย่างนี้แล ทักขินาชื่อว่า ฝ่ายทายกก็ไม่บริสุทธฺ์
 ฝ่ายปฏิกาคกก็ไม่บริสุทธฺ์.

^{๔๒} ทายก (ฝ่ายชาย) ทายิกา (ฝ่ายหญิง) คือผู้ให้ ผู้บริจาค

^{๔๓} ผู้รับทาน

13. “And how is the offering purified both by the giver and by the receiver ? Here the giver is virtuous, of good character, and the receiver is virtuous, of good character. Thus the offering is purified both by the giver and by the receiver. These are the four kinds of purification of offering.”

14. That is what the Blessed One said. When the Sublime One had said that, the Teacher said further:

“When a virtuous person to an immoral person gives
With trusting heart a gift righteously obtained, Placing
faith that the fruit of action is great, The giver’s virtue
purifies the offering.

When an immoral person to a virtuous person gives
With untrusting heart a gift unrighteously obtained, Nor
places faith that the fruit of action is great, The receiver’s
virtue purifies the offering.

When an immoral person to an immoral person gives
With untrusting heart a gift unrighteously obtained, Nor
places faith that the fruit of action is great, Neither’s
virtue purifies the offering.

When a virtuous person to a virtuous person gives
With trusting heart a gift righteously obtained, Placing faith
that the fruit of action is great, That gift, I say, will come
to full fruition.

๑๓. ดูก่อนอานนท์ ก็ทักขิณาชื่อว่าบริสุทธิ์ทั้งฝ่ายทายก และฝ่ายปฏิบัติหาอย่างไร.

ดูก่อนอานนท์ ในข้อนี้ ทายกก็เป็นผู้มีศีล มีธรรมงามปฏิบัติหา ก็เป็นผู้มีศีล มีธรรมงาม อย่างนี้แล

ทักขิณาชื่อว่าบริสุทธิ์ทั้งฝ่ายทายกและฝ่ายปฏิบัติหา.

ดูก่อนอานนท์ นี่แล ความบริสุทธิ์แห่งทักขิณา ๔ อย่าง.

๑๔. พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้สวดศาสนา ได้ตรัสไวยากรณ์ ภาษิตนี้แล้วได้ตรัสคาถาประพันธ์ดังนี้ต่อไปอีกว่า

(๑) ผู้ใดมีศีล ได้ของมาโดยธรรม มีจิตเลื่อมใสดี เชื่อกรรมและผลแห่งกรรมอย่างยิ่ง ให้ทานในคนทุกศีล ทักขิณาของผู้นั้น ชื่อว่าบริสุทธิ์ฝ่ายทายก.

(๒) ผู้ใดทุกศีล ได้ของมาโดยไม่เป็นธรรม มีจิตไม่เลื่อมใส ไม่เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ทานในคนมีศีล ทักขิณาของผู้นั้นชื่อว่า บริสุทธิ์ฝ่ายปฏิบัติหา.

(๓) ผู้ใดทุกศีล ได้ของมาโดยไม่เป็นธรรม มีจิต ไม่เลื่อมใสไม่เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ทานในคนทุกศีล เราไม่กล่าวทานของผู้นั้นว่า มีผลไพบุลย์.

(๔) ผู้ใดมีศีล ได้ของมาโดยธรรมมีจิตเลื่อมใสดี เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ทานในคนมีศีล เรากล่าวทานของผู้นั้นแล้วว่า มีผลไพบุลย์.

When a passionless person to a passionless person
gives With trusting heart a gift righteously obtained,
Placing faith that the fruit of action is great, That gift,
I say, is the best of worldly gifts.”⁴⁴

⁴⁴ MA: This last verse refers to the gift one arahant gives to another arahant. Although the arahant believes in the fruit of kamma, because he is without desire and lust for existence his own act of giving is not productive of any fruits. It is a mere functional action (kiriya) that leaves no traces behind.

(๕) ผู้ใดปราศจากราคะแล้ว ได้ขบองมาโดยธรรม มีจิต
เลื่อมใสดี เชื่อกรรมและผลของกรรมอย่างยิ่ง ให้ทาน
ในผู้ปราศจากราคะทานของผู้นั้นนั้นแลเลิศกว่าอามิสทาน
ทั้งหลาย.

จบ ทักขินาวีกังคสูตร

7. Velāma Sutta⁴⁵:

About Velāma

On one occasion the Blessed One was staying near Sāvathī in Jeta's Grove, Anāthapiṇḍika's monastery.

Then Anāthapiṇḍika the householder went to the Blessed One and, on arrival, bowed down to him and sat to one side. As he was sitting there,

the Blessed One said to him, "Householder, are gifts still given in your family?"

"Gifts are still given in my family, lord, but they are coarse: broken rice cooked with bran, accompanied by pickle brine."⁴⁶

⁴⁵ AN 9.20, PTS: A iv 392: translated from the Pali by Thanissaro Bhikkhu

⁴⁶ The Commentary states that Anāthapiṇḍika is here referring to alms that he gives to the poor; his alms to the Sangha remained of high quality. However, it might have been that this discourse took place during a time of famine, when even Anāthapiṇḍika was reduced to giving only the coarse food both to the Sangha and to the poor. If that is the case, then we can read the Buddha's remarks to Anāthapiṇḍika as reassuring him that in straitened circumstances it is still fruitful to give, even when one can only give coarse things. The merit of the gift is determined more by the state of mind with which it is given than by the external quality of the gift.

๗. เวลามสูตร^{๔๗}

ว่าด้วยการให้ทานที่มีผลมาก

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี ครั้นนั้นแล ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดีเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสถามท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดีว่า ดูก่อนคฤหบดีในตระกูลของท่าน ยังให้ทานอยู่บ้างหรือหนอ. ท่านอนาถบิณฑิกคฤหบดีกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในตระกูลของข้าพระองค์ยังให้ทานอยู่ แต่ท่านนั้นเป็นของเศร้าหมองเป็นปลายข้าว มีน้ำผักดองเป็นที่สอง.

^{๔๗} พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย นวกนิบาต, ส.๓๗, น.๗๗๕, มมร.

“Householder, regardless of whether a gift is coarse or refined, if it is given inattentively, disrespectfully, not with one’s own hand, as if throwing it away, with the view that nothing will come of it: Wherever the result of that gift comes to fruition, one’s mind will not incline to the enjoyment of splendid food, will not incline to the enjoyment of splendid clothing, will not incline to the enjoyment of splendid vehicles, will not incline to the enjoyment of the splendid five strings of sensuality. And one’s sons & daughters, slaves, servants, & workers will not listen to one, will not lend ear, will not make their minds attend for the sake of knowledge. Why is that ? Because that is the result of inattentive actions.

“Householder, regardless of whether a gift is coarse or refined, if it is given attentively, respectfully, with one’s own hand, not as if throwing it away, with the view that something will come of it: Wherever the result of that gift comes to fruition, one’s mind will incline to the enjoyment of splendid food, will incline to the enjoyment of splendid clothing, will incline to the enjoyment of splendid vehicles, will incline to the enjoyment of the splendid five strings of sensuality.

พ. ดูก่อนคฤหบดี บุคคลให้ทานอันเศร้าหมองหรือประณีตก็ตาม แต่ให้ทานนั้นโดยไม่เคารพ ไม่ทำความนอบน้อมให้ ไม่ให้ด้วยมือตนเอง ให้ของที่เหลือ ไม่เชื่อกรรมและผลของกรรม ให้ทาน ทานนั้นๆ ย่อมบังเกิดผลในตระกูลใดๆ ในตระกูลนั้นๆ จิตของผู้ให้ทานย่อมไม่น้อมไปเพื่อบริโภคอาหารอย่างดี ย่อมไม่น้อมไปเพื่อบริโภคผ้าอย่างดี ย่อมไม่น้อมไปเพื่อบริภคยานอย่างดี ย่อมไม่น้อมไปเพื่อบริโภคกามคุณ ๕ อย่างดี แม้บริวารชนของผู้ให้ทานนั้น คือ บุตร ภรรยา ทาส คนใช้ คนทำงาน ก็ไม่เชื่อฟัง ไม่เงี่ยหูฟัง ส่งจิตไปที่อื่นเสีย ข้อนั้นเพราะเหตุไร ทั้งนี้เป็นเพราะผลแห่งกรรมที่ตนกระทำโดยไม่เคารพ.

ดูก่อนคฤหบดี บุคคลให้ทานอันเศร้าหมองหรือประณีตก็ตาม แต่ให้ทานนั้นโดยเคารพ ทำความนอบน้อมให้ ให้ด้วยมือตนเองให้ของที่เหลือ เชื่อกรรมและผลของกรรมให้ทาน ทานนั้นๆ บังเกิดผลในตระกูลใดๆ ในตระกูลนั้นๆ จิตของผู้ให้ทานย่อมน้อมไปเพื่อบริโภคอาหารอย่างดี ย่อมน้อมไปเพื่อบริโภคผ้าอย่างดี ย่อมน้อมไปเพื่อบริภคยานอย่างดี ย่อมน้อมไปเพื่อบริโภคกามคุณ ๕ อย่างดี แม้บริวารชนของผู้ให้ทานนั้น คือ

And one's sons & daughters, slaves, servants, & workers will listen to one, will lend ear, will make their minds attend for the sake of knowledge. Why is that ? Because that is the result of attentive actions.

“Once, householder, there was a brahman named Velāma. And this was the nature of the gift, the great gift, he gave:

He gave 84,000 gold trays filled with silver, 84,000 silver trays filled with gold, 84,000 copper trays filled with gems.

He gave 84,000 elephants with gold ornaments, gold banners, covered with nets of gold thread.

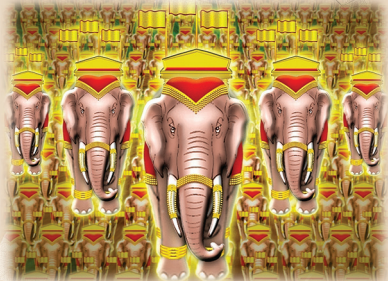
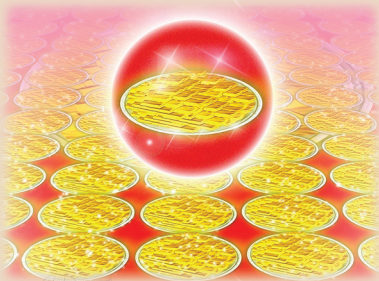
He gave 84,000 chariots spread with lion skins, tiger skins, leopard skins, saffron - colored blankets, with gold ornaments, gold banners, covered with nets of gold thread.

บุตร ภรรยา ทาส คนใช้ คนทำงาน ก็เชื่อฟังดี เงียบหุบปาก ไม่ส่งจิตไปที่อื่น ข้อนั้นเพราะเหตุไร ทั้งนี้เป็นเพราะผลของกรรมที่ตนกระทำโดยเคารพ.

ดูก่อนคฤหบดี เรื่องเคยมีมาแล้ว มีพราหมณ์ชื่อเวลามาะ พราหมณ์ผู้นั้นได้ให้ทานเป็นมหาทานอย่างนี้ คือ
ได้ให้ถาดทองเต็มด้วยรูปียะ ๘๔,๐๐๐ ถาด
ถาดรูปียะเต็มด้วยทอง ๘๔,๐๐๐ ถาด
ถาดสำริดเต็มด้วยเงิน ๘๔,๐๐๐ ถาด

ให้ช้าง ๘๔,๐๐๐ เชือก มีเครื่องประดับล้วนเป็นทอง มีธงทอง คลุมด้วยข่ายทอง

ให้รถ ๘๔,๐๐๐ คัน หุ้มด้วยหนังราชสีห์ หนังเสือโคร่ง หนังเสือเหลือง ผ่ากัมพลเหลือง มีเครื่องประดับล้วนเป็นทอง มีธงทอง คลุมด้วยข่ายทอง

He gave 84,000 milk cows with tethers of fine jute and copper milk pails. He gave 84,000 maidens adorned with jeweled earrings. He gave 84,000 couches spread with long - fleeced coverlets, white wool coverlets, embroidered coverlets, rugs of kadali - deer hide, each with a canopy above & red cushions on either side.

He gave 84,000 lengths of cloth - of finest linen, of finest cotton, of finest silk.⁴⁸

To say nothing of the food & drink, staple & non - staple food, lotions & beddings: They flowed, as it were, like rivers.

⁴⁸ This translation follows the Thai edition of the Pali Canon. The Burmese and Sri Lankan editions list four kinds of cloth - rather than just the three listed here - adding wool as the third of the four.

ให้แม่โคนม ๘๔,๐๐๐ ตัว มีน้ำนมไหลสะดวก ใช้ภาชนะ
เงินรองน้ำนม

ให้หญิงสาว ๘๔,๐๐๐ คน ประดับด้วยแก้วมณีและแก้วกุนทล

ให้บัลลังก์ ๘๔,๐๐๐ ที่ ลาดด้วยผ้าโกเชาว์ ลาดด้วย
ขนแกะสีขาวเครื่องลาดมีสัณฐานเป็นช่อดอกไม้มีเครื่องลาด
อย่างดีทำด้วยหนังชะมด มีเครื่องลาดเพดาน มีหมอนข้าง
แดงทั้งสอง

ให้ผ้า ๘๔,๐๐๐ โกฏิ เป็นผ้าเปลือกไม้ ผ้าแพร ผ้าฝ้าย
เนื้อละเอียด

จะป่วยกล่าว^{๔๔}ไปโยถึงข้าว น้ำ ของเคี้ยว ของบริโภค
เครื่องอุปโภค ที่นอน ไหลไปเหมือนแม่น้ำ

“Now, householder, if the thought should occur to you, ‘Perhaps it was someone else who at that time was Velāma the brahman, who gave that gift, that great gift,’ that’s not how it should be seen. I was Velāma the brahman at that time. I gave that gift, that great gift. But in that gift there was no one worthy of offerings; no one purified that gift.

“If one were to feed one person consummate in view, that would be more fruitful than the gift, the great gift, that Velāma the brahman gave.

“If one were to feed one once - returner, that would be more fruitful than the gift, the great gift, that Velāma the brahman gave, and if [in addition to that] one were to feed one person consummate in view, and to feed 100 people consummate in view.

ดูก่อนคฤหบดี ก็ท่านพึงมีความคิดอย่างนี้ว่า สมัยนั้นผู้อื่นไม่ใช่เวลามะพราหมณ์ผู้ที่ให้ท่านเป็นมหาทานนั้น

ดูก่อนคฤหบดี แต่ท่านไม่ควรเห็นอย่างนี้ สมัยนั้นเราเป็นเวลามะพราหมณ์ เราได้ให้ท่านนั้นเป็นมหาทาน ก็ในทานนั้นไม่มีใครเป็นพระทักษิณียบุคคล ใครๆ ไม่ชำระทักษิณยานั้นให้หมดจด

ดูก่อนคฤหบดี ทานที่บุคคลเชื่อเชิญท่านผู้ถึงพร้อมด้วยทิวจริย^{๔๐}ผู้เดียวบริโภค มีผลมากกว่าทานที่เวลามะพราหมณ์ให้แล้ว ทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้ท่านผู้ถึงพร้อมด้วยทิวจริย^{๔๐}ท่านบริโภค มีผลมากกว่า

ทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้ท่านผู้ถึงพร้อมด้วยทิวจริย^{๔๐}ท่านบริโภค มีผลมากกว่าทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้ท่านผู้ถึงพร้อมด้วยทิวจริย^{๔๐}ผู้เดียวบริโภค

ทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้พระสกทาคามีผู้เดียวบริโภค มีผลมากกว่า ทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้ท่านผู้ถึงพร้อมด้วยทิวจริย^{๔๐}ท่านบริโภค

^{๔๐} พระสถิตินตปิฎก อังคตตรนิกาย สัตตกนิบาต ล.๒๓, น.๑๖๗, มจร. อธิบาย คำว่า “ผู้ถึงพร้อมด้วยทิวจริย” ในที่นี้หมายถึงพระอริยบุคคลชั้นโสดาบันซึ่งมีชื่อว่า “ผู้ถึงพร้อมด้วยทศชนะ” บ้าง, “ผู้มาสู่พระสัทธรรม” บ้าง, “ผู้ประกอบด้วยฌานของพระเสาะ” บ้าง, “ผู้ประกอบด้วยวิชาของพระเสาะ” บ้าง, “ผู้เข้าถึงกระแสธรรม” บ้าง, “ผู้มีปัญญาแทงตลอด” บ้าง, “ผู้ในจรรตระตอมตะ” บ้าง.

“If one were to feed one non - returner, that would be more fruitful than... if one were to feed 100 once-returners.

“If one were to feed one arahant, that would be more fruitful than... if one were to feed 100 non - returners.

“If one were to feed one Private Buddha, that would be more fruitful than... if one were to feed 100 arahants.

“If one were to feed one Tathagata - a worthy one, rightly self - awakened - that would be more fruitful than... if one were to feed 100 Private Buddhas.

“If one were to feed a community of monks headed by the Buddha, that would be more fruitful than... if one were to feed a Tathagata - a worthy one, rightly self-awakened.

ทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้พระสภากามีร้อยท่านบริโภคนั้น
มีผลมากกว่าทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้พระสภากามีผู้เดียวบริโภคนั้น
ทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้พระอนาคามีผู้เดียวบริโภคนั้น
มีผลมากกว่าทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้พระสภากามีร้อยท่านบริโภคนั้น
ทานที่บุคคลเชื่อเชิญพระอนาคามีร้อยท่านบริโภคนั้น
มีผลมากกว่าทานที่บุคคลเชื่อเชิญพระอนาคามีผู้เดียวบริโภคนั้น
ทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์ผู้เดียวบริโภคนั้น มีผลมากกว่า
ทานที่บุคคลเชื่อเชิญให้พระอนาคามีร้อยท่านบริโภคนั้น
ทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์ร้อยท่านบริโภคนั้น
มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์ผู้เดียวบริโภคนั้น
ทานที่บุคคลถวายให้พระปัจเจกพุทธเจ้ารูปเดียวบริโภคนั้น
มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์ร้อยรูปบริโภคนั้น
ทานที่บุคคลถวายให้พระปัจเจกพุทธเจ้าร้อยรูปบริโภคนั้น
มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระปัจเจกพุทธเจ้ารูปเดียวบริโภคนั้น
ทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์สมาสัมพุทธเจ้าบริโภคนั้น
มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระปัจเจกพุทธเจ้าร้อยรูปบริโภคนั้น
ทานที่บุคคลถวายให้ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขบริโภคนั้น
มีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้พระอรหันต์สมาสัมพุทธเจ้าบริโภคนั้น

“If one were to have a dwelling built and dedicated to the Community of the four directions, that would be more fruitful than... if one were to feed a community of monks headed by the Buddha.

“If one with a confident mind were to go to the Buddha, Dhamma, & Sangha for refuge, that would be more fruitful than... if one were to have a dwelling built and dedicated to the Community of the four directions.

“If one with a confident mind were to undertake the training rules - refraining from taking life, refraining from taking what is not given, refraining from illicit sex, refraining from lying, refraining from distilled & fermented drinks that cause heedlessness - that would be more fruitful than... if one with a confident mind were to go to the Buddha, Dhamma, & Sangha for refuge.

การที่บุคคลสร้างวิหารถวายสงฆ์ผู้มาจากจาตุรทิศมีผลมากกว่าทานที่บุคคลถวายให้ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขบริโภาค การที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เป็นสรณะ มีผลมากกว่าทานที่บุคคลสร้างวิหารถวายสงฆ์อันมาจากจาตุรทิศ

การที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสสมทานสิกขาบท คือ งดเว้นจากปาณาติบาต ฯลฯ จากการดื่มน้ำเมาคือ สุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท มีผลมากกว่าการที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสถึงพระพุทธเจ้า พระธรรมและพระสงฆ์เป็นสรณะ

“If one were to develop even just one whiff of a heart of good will, that would be more fruitful than... if one with a confident mind were to undertake the training rules...

“If one were to develop even for just a finger - snap the perception of inconstancy, that would be more fruitful than the gift, the great gift, that Velāma the brahman gave, and [in addition to that] if one were to feed one person... 100 people consummate in view, and were to feed one once-returner... 100 once - returners, and were to feed one non-returner... 100 non - returners, and were to feed one arahant... 100 arahants, and were to feed one Private Buddha... 100 Private Buddhas, and were to feed a Tathagata - a worthy one, rightly self - awakened - and were to feed a community of monks headed by the Buddha, and were to have a dwelling built and dedicated to the Community of the four directions, and with a confident mind were to go to the Buddha, Dhamma, & Sangha for refuge, and with a confident mind were to undertake the training rules - refraining from taking life, refraining from taking what is not given, refraining from illicit sex, refraining from lying, refraining from distilled & fermented drinks that cause heedlessness - and were to develop even just one whiff of a heart of good will.”

การที่บุคคลเจริญเมตตาจิตโดยที่สุตแม้เพียงเวลาสุตดมของหอม^{๔๑} มีผลมากกว่าการที่บุคคลมีจิตเลื่อมใสสมาทานสิกขาบท คือ จตเวณจากปาณาติบาต ฯลฯ

ดูก่อนคฤหบดี ท่านที่บุคคลเชื่อเชิญให้ท่านผู้ถึงพร้อมด้วยทิวาญญูผู้เดียวบริโภค มีผลมากกว่ามหาทานที่เวลามะพรหมณ์ให้แล้ว... การที่บุคคลเจริญเมตตาจิตโดยที่สุต แม้เพียงเวลาสุตดมของหอม มีผลมากกว่าการที่บุคคลมีจิตเลื่อมใส สมาทานสิกขาบท คือ จตเวณจากปาณาติบาต... และการที่บุคคลเจริญอนิจจสัญญาแม้เพียงเวลาลัดนิ้วมือ มีผลมากกว่าการที่บุคคลเจริญเมตตาจิตโดยที่สุตแม้เพียงเวลาสุตดมของหอม.

จบ เวลามีสุต

^{๔๑} คือเป็นเพียงเอานิ้วทั้งสองจับก้อนข้าวหอมเข้ามาสูตดม

สูตรลัดชุดที่ ๒

สรุปแนวคิดจากพระสูตร ๖-๗

การจำแนกปาฏิบุคลิกทาน ๑๔ ประเภท, สังฆทาน ๗ ประเภท, องค์ประกอบของการทำทานที่จะได้ผลมาก (๖. ทักขิณาวีกังคสูตร), อานิสงส์การทำทานในข้อ ๒. อสัปปริสทานสูตร มี ๒ ข้อ ใน ๓. สัปปริสทานสูตร, อานิสงส์ของการทำบุญ กับทักษิณียะบุคคลแต่ละประเภท, การทำทาน, คีล, ภาวนา (๗. เวลามสูตร)

๖. ทักขิณาวีกังคสูตร

พระสูตรนี้ พระศาสดาได้ตรัสเล่าให้พระอานนท์ฟังถึงลักษณะปาฏิบุคลิกทาน ๑๔ ประเภท อานิสงส์ของการทำทานกับปาฏิบุคลิกทานแต่ละประเภท แต่ไม่แจกแจงผลบุญ ตั้งแต่ผู้ปฏิบัติเพื่อทำพระโสดาบันให้แจ้งขึ้นไป (ปาฏิบุคลิก ประเภทที่ ๑-๑๐) เพียงแต่ตรัสรวมๆ ว่าอานิสงส์จะนับไม่ได้ จะประมาณไม่ได้

นอกจากนี้ยังตรัสถึง สังฆทาน (ทักขิณาที่ถึงแล้วในสงฆ์) ๗ ประเภท ซึ่งในยุคปัจจุบัน หลังพุทธปรินิพพานแล้ว

ประเภทที่ ๑ ให้ทานในสงฆ์ ๒ ฝ่าย มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขก็หายไปด้วย

พุทธศาสนาในนิกายเถรวาท โดยเฉพาะในประเทศไทย ถือว่า ภิกษุณีได้ขาดสูญไปแล้ว ดังนั้น สังฆทานอีก ๔ ประเภทที่เกี่ยวข้องกับภิกษุณีจึงหายไปด้วย ได้แก่ ประเภทที่ ๒, ๔, ๕ และ ๗

สังฆทานที่มีเหลือในปัจจุบัน จึงมีเพียง ๒ ประเภท จาก ๗ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๓. ให้ทานในภิกษุสงฆ์ พุดง่าย ๆ ว่าจะไปทำบุญที่วัด โดยไม่เจาะจงรูปใดรูปหนึ่งก็ได้ หรือ นำอาหารใส่บาตรกับพระรูปใดรูปหนึ่งที่ผ่านหน้าบ้านก็ได้

ประเภทที่ ๖. เฟตียงสงฆ์ว่า ขอได้โปรดจัดภิกษุจำนวนเท่านี้ขึ้นเป็นสงฆ์แก่ข้าพเจ้า แล้วให้ทาน พุดง่าย ๆ ก็คือ การนิมนต์ด้วยวาจา หรือ ไปฎีกาให้มาทำบุญที่บ้าน, บริษัท ห้างร้านก็ได้ โดยไม่เจาะจงรูปใดรูปหนึ่ง แล้วแต่คณะสงฆ์เห็นสมควร

ดังอรรถกถา^{๔๒} ทักขิณาวีมังคสูตร น.๔๐๗ ความว่า
ก็บุคคลใดเตรียมไทยธรรมด้วยคิดว่า เราจักให้ทักขิณาถึงสงฆ์ไปวิหารแล้วเรียนว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านจงให้พระเถระรูปหนึ่งเจาะจงสงฆ์เถิด.

ลำดับนั้น ได้สามเณรจากสงฆ์ยอมถึงความเป็นประการอื่นว่า เราได้สามเณรแล้ว ดังนี้. ทักขิณาของบุคคลนั้นยอมไม่ถึงสงฆ์.

เมื่อได้พระมหาเถระแม่เกิดความโสมนัสว่า เราได้มหาเถระแล้ว ดังนี้ ทักขิณาก็ไม่ถึงสงฆ์เหมือนกัน.

ส่วนบุคคลใดได้สามเณร ผู้อุปสมบทแล้ว ภิกษุหนุ่ม หรือเถระ ผู้พาลหรือบัณฑิต รูปใดรูปหนึ่งจากสงฆ์แล้ว ไม่สงสัยยอมอาจเพื่อทำความยำเกรงในสงฆ์ว่า เราจะถวายสงฆ์. ทักขิณาของบุคคลนั้นเป็นอันชื่อว่าถึงสงฆ์แล้ว

^{๔๒} คือคัมภีร์ที่รวบรวมคำอธิบายความในพระไตรปิฎกภาษาบาลี เรียกว่า คัมภีร์อรรถกถา บ้าง ปกรณ์อรรถกถา บ้าง อรรถกถา จัดเป็นแหล่งความรู้ทางพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญรองลงมาจากพระไตรปิฎก และใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงอย่างแพร่หลายในวงการศึกษาพระพุทธศาสนา

ได้ยืนยันว่า พวกอุบาสกชาวสมุทรฝั่งโน้นกระทำอย่างนี้. ก็ในอุบาสกเหล่านั้น คนหนึ่งเป็นเจ้าของวัดเป็นกุฎุมพีเจาะจงจากสงฆ์ว่า เราจักถวายทักษิณาทิ้งถึงสงฆ์ จึงเรียนว่าขอท่านจงให้ภิกษุรูปหนึ่ง อุบาสกนั้นได้ภิกษุทุศีลรูปหนึ่ง พาไปสู่สถานที่นั่งปูอาสนะผูกเพดานเบื่องบน บูชาด้วยของหอม รูป และดอกไม้ ล้างเท้า ทาด้วยน้ำมัน ได้ถวายไทยธรรมด้วยความยำเกรงในสงฆ์ ดูกทำความนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า.

ภิกษุรูปนั้นมาสู่ประตูเรือนว่า ท่านจงให้จอบเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติวัดในภายหลังภักต. อุบาสกนั่งเขียนจอบด้วยเท้าแล้วให้ว่า จงรีบไป. มนุษย์ทั้งหลายได้กล่าวกะเขานันว่า ท่านได้ทำสักการะแก่ภิกษุนี้แต่เข้าตรู่เทียวไม่อาจเพื่อจะกล่าว บัดนี้แม้สักว่า อุปจาระ (มรรยาท) ก็ไม่มี นี่ชื่อว่าอะไรดังนี้. อุบาสกกล่าวว่า แะนาย ความยำเกรงนั้นมีต่อสงฆ์ ไม่มีแก่ภิกษุนั้น

นอกจากนี้พระศาสดา ยังได้ตรัสถึง

ข้อ ๙ เรื่องบุคคลผู้มีความบริสุทธิ์ ทั้ง ๒ ฝ่าย (ดูแผนภูมิ ๑ ซึ่งสรุปความข้อ ๑๐ - ๑๓)

ข้อ ๑๔ ตรัสถึง ไทยธรรมและเจตนาบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น

สรุป การที่ท่านจะมีอันสืบสมมากขึ้นอยู่กับปัจจัย ๓ ประการ

๑) บุคคลบริสุทธิ์ ทั้งทายก และปฏิคาหก (ทายก ยังต้องดีใจก่อนให้, เลื่อมใสขณะให้และปลื้มใจหลังให้ท่านแล้ว, ปฏิคาหก ยังต้องหมั่นชำระกิเลส ราคะ, โทสะ, โมหะ (ฉก) ท่านสูตร)

๒) ไทยธรรมบริสุทธิ์ ได้มาโดยธรรม

๓) เจตนาบริสุทธิ์ เชื้อกรรมและผลแห่งกรรมอย่างยิ่ง

๗. เวลามีสสูตร

ในช่วงแรกของพระสูตร พระศาสดา ตรัสให้นางบิณฑิก เศรษฐี ดังนี้

ดูก่อนคฤหบดี บุคคลให้ทานอันเศร้าหมองหรือประณีตก็ตาม แต่ให้ทานนั้นโดยไม่เคารพ ไม่ทำความนอบน้อมให้ ไม่ให้ด้วยมือตนเอง ให้ของที่เหลือ ไม่เชื่อกรรมและผลของกรรม (ตรงกับ อสัปปริสทานสูตร ช่วงแรก)

ให้ทาน ทานนั้นๆ ย่อมบังเกิดผลในตระกูลใดๆ ในตระกูลนั้นๆ จิตของผู้ให้ทานย่อมไม่น้อมไปเพื่อบริโภคอาหารอย่างดี ย่อมไม่น้อมไปเพื่อบริโภคผ้าอย่างดี ย่อมไม่น้อมไปเพื่อบริโภคนยานอย่างดี ย่อมไม่น้อมไปเพื่อบริโภคกามคุณ ๕ อย่างดี

แม้บริวารชนของผู้ให้ทานนั้น คือ บุตร ภรรยา ทาส คนใช้ คนทำงาน ก็ไม่เชื่อฟัง ไม่เจียมฟัง ส่งจิตไปที่อื่นเสีย ข้อนั้น เพราะเหตุไร ทั้งนี้เป็นเพราะผลแห่งกรรมที่ตนกระทำโดยไม่เคารพ.

ดูก่อนคฤหบดี บุคคลให้ทานอันเศร้าหมองหรือประณีตก็ตาม แต่ให้ทานนั้นโดยเคารพ ทำความนอบน้อมให้ ให้ด้วยมือตนเอง ให้ของที่เหลือ เชื่อกรรมและผลของกรรมให้ทาน (ตรงกับ อสัปปริสทานสูตร ช่วงท้าย)

ทานนั้นๆ บังเกิดผลในตระกูลใดๆ ในตระกูลนั้นๆ จิตของผู้ให้ทานย่อมน้อมไปเพื่อบริโภคอาหารอย่างดี ย่อมน้อมไปเพื่อบริโภคผ้าอย่างดี ย่อมน้อมไปเพื่อบริโภคนยานอย่างดี ย่อมน้อมไปเพื่อบริโภคกามคุณ ๕ อย่างดี (สัปปริสทานสูตร ข้อ ๔. ครั้นเป็นผู้มีจิตอนุเคราะห์ให้ทานแล้ว ย่อมเป็นผู้มีกมล มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และเป็นผู้มีจิตน้อมไปเพื่อบริโภคกามคุณ ๕ สูงยิ่งขึ้น ในที่ที่ทานนั้นผลัดผล)

แม้บริวารชนของผู้ให้ทานนั้น คือ บุตร ภรรยา ทาส คนใช้ คนทำงาน ก็เชื่อฟังดี เจียหุฟัง ไม่ส่งจิตไปที่อื่น ชื่อนั้นเพราะเหตุไร ทั้งนี้เป็นเพราะผลของกรรมที่ตนกระทำโดยเคารพ. (สัปปริสทานสูตร ข้อ ๒. ครั้นให้ทานโดยเคารพแล้ว ย่อมเป็นผู้มีดวงคง มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก และเป็นผู้มีบุตร ภรรยา ทาส คนใช้หรือคนงาน เป็นผู้เชื่อฟัง เจียโสตะลงสดับคำสั่ง ตั้งใจใคร่รู้ ในที่ที่ทานนั้นผลิตผล) หรืออาจพอสรุปได้ว่า การทำทานตามอัสปปริสทานสูตร ๕ ประการ ย่อมได้อานิสงส์ ๒ อย่างคือ

๑) จิตของผู้ให้ทานย่อมโน้มไปเพื่อบริโภคอาหารอย่างดี ย่อมโน้มไปเพื่อบริโภคผ้าอย่างดี ย่อมโน้มไปเพื่อบริโภคนานอย่างดี ย่อมโน้มไปเพื่อบริโภคคามคุณ ๕ อย่างดี ในที่บังเกิดผลในตระกูลใดๆ ในตระกูลนั้นๆ (สัปปริสทานสูตร ข้อ ๔)

๒) แม้บริวารชนของผู้ให้ทานนั้น คือ บุตร ภรรยา ทาส คนใช้ คนทำงาน ก็เชื่อฟังดี เจียหุฟัง ไม่ส่งจิตไปที่อื่น เพราะผลของกรรมที่ตนกระทำโดยเคารพ. (สัปปริสทานสูตร ข้อ ๒.)

การสร้างมหาทานของเวลามพราหมณ์ เมื่อเทียบกับการทำสัตตสดกมหาทาน^{๕๓}ของพระเวสสันดรแล้ว มากกว่ามาก (ดูแผนภูมิที่ ๒ เปรียบเทียบการสังสมบุญแต่ละประเภท) สิ่งที่แตกต่างกันคือชาติที่บังเกิดเป็นพระเวสสันดร สามารถสละอีก ๒ สิ่งสุดท้ายที่ทำได้ยากได้ครบที่เรียกว่า ปัญจมหาบริจาค (สิ่งที่ให้ได้อย่างที่สุด ถือเป็นประเพณีของพระโพธิสัตว์ทุกพระองค์ ต้องได้บำเพ็ญมหาบริจาค ๕ อย่าง คือ ๑) ธนบริจาค (การสละทรัพย์สมบัติ) ๒) อังคบริจาค (การสละร่างกาย) ๓) ชีวิตบริจาค (การสละชีวิต) ๔) บุตรบริจาค (การสละลูก) ๕) ภริยาบริจาค (การสละภรรยา)

^{๕๓} พิธีสัตตสดกมหาทาน คือ ข้าง ม้า โคนม รถม้า ทาสและทาสี อย่างละ ๗๐๐ บริจาคให้คนทั่วไป

พระสูตรนี้ พระศาสดาตรัสให้กำลังใจแก่นาถบิณฑิกเศรษฐี และตรัสแจ่มแจ้ง อานิสงส์ของการทำบุญกับทักษิณียบุคคล (ปาฏิบุคลิกทานประการที่ ๑ - ๑๐ ในทักษิณวิภังคสูตร)

ในหมวดการทำทาน เฉพาะวัตถุทาน ไม่รวมธรรมทาน หรือ อภัยทาน, การสร้างวิหารถวายสงฆ์ ผู้มาจากจาตุรทิศ มีอานิสงส์มากที่สุด

คำว่า วิหารทาน ในอรรถกถา อธิบายไว้ดังนี้

ในบทนี้ว่า จาตุรทิศ สงฆ์ อุทิศส ความว่า เจดียย์ยอม ประดิษฐานอยู่ การฟังธรรมพวกเขาย่อมกระทำกันในที่ซึ่งมีวิหาร ที่บุคคลสร้างถวายสงฆ์ผู้มาจากทิศทั้ง ๔ ภิกษุทั้งหลาย มาจาก ทิศทั้ง ๔ และจากทิศน้อยแล้วไม่ต้องซักถาม ล้างเท้าแล้ว เอากุญแจเปิดประตู ทำความสะอาดเสนาสนะเสร็จอยู่แล้ว ย่อม ได้ซึ่งความผาสุก วิหารนั้น โดยที่สุดแม้เป็นบรรณศาลา^{๔๔} ที่เกิด แก่ตนอยู่ใน ๔ ทิศ เขาก็เรียกว่า วิหารที่บุคคลสร้างถวายสงฆ์ ผู้มาจากทิศทั้ง ๔ เหมือนกัน.

เป็นคติความเชื่อของบรรพบุรุษ ในทุกยุคทุกสมัย ที่ว่า การสร้างถาวรวัตถุในพระศาสนา โดยเฉพาะการสร้างวัด จะมี อานิสงส์มาก ซึ่งคติความเชื่อนี้ก็สอดคล้อง ตรงกันกับพระสูตรนี้

ดังนั้นแม้เราจะไม่มีโอกาสพบเพื่อนาบุญอันเลิศ เช่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า, พระปัจเจกพุทธเจ้า, พระอริยเจ้าทั้ง ๔ ประเภท แต่เราก็คงสามารถสร้างบุญใหญ่ ได้โดยการสร้างวิหารทาน

เมื่อเปรียบเทียบการทำบุญทุกประเภทแล้ว เราจะเห็น ได้ว่า การทำภาวนา ด้วยการเจริญอนิจจสัญญา แม้เวลาลด นียวมีเดี๋ยว หรือการการเจริญเมตตาจิต แม้เพียงเวลาสุดคม ของหอม (ดูขยายความในเมตตาสูตร^{๔๕}) ได้อานิสงส์มากที่สุด

^{๔๔} ศาลามุงจาก

^{๔๕} อรรถกถาเมตตาสูตร ทุติยวรรคที่ ๒, ล.๓๘, น.๕๕๑, มมร.

การรักษาศีลด้วยการสมาทานสิกขาบท หรือการทำจิตให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย เช่นการบูชาพระเจดีย์ เป็นต้น ได้อานิสงส์รองลงมา

ตัวอย่างกรณีศึกษา คาถาธรรมบทเรื่องมัจฉฐกุกุณทลี เด็กหนุ่มที่ตลอดชีวิต ไม่เคยทำบุญอะไรเลย แต่ทำจิตให้เลื่อมใสในพระศาสดาก่อนละโลก บังเกิดในวิมานทองสูง ๓๐ โยชน์ (๑ โยชน์ = ๑๖ ก.ม.) ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์,

หรืออีกกรณีหนึ่ง คาถาธรรมบทเรื่องนางลาชเทวธิดา ได้สืบบาตรด้วยข้าวตอกกับพระมหากัสสปะเถระผู้เป็นพระอรหันต์ แล้วถูกงูพิษกัดตาย ตายขณะจิตเลื่อมใส ละโลกแล้วบังเกิดในวิมานทองสูง ๓๐ โยชน์ ชั้นดาวดึงส์ เช่นกัน

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) เคยเทศน์สอนไว้ว่า ที่นั่งภาวนาทำใจให้หยุด ให้หยุดสักกระพริบตาเดียวเท่านั้น ที่สร้างโบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ สู้ไม่ได้หรอก^{๕๖} ซึ่งสอดคล้องตรงกันกับสิ่งที่พระศาสดาตรัสไว้ในพระสูตรนี้

เมื่อเราพิจารณาใคร่ครวญเนื้อความแบบย้อนกลับ (ปฏิโลม) เราจะเห็นภาพชัดขึ้นว่า แท้ที่จริงเมื่อแรกเราแสวงหาบุญด้วยการทำทาน เราเพียรพยายามหาบุคคล ผู้เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศมากที่สุด แต่เมื่อเราต้องการผลบุญที่มากกว่านั้น เราเองกลับต้องทำจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัย, รักษาศีล, ต้องเจริญแผ่เมตตาจิต, เจริญอธิษฐานสัญญาเอง เรียกได้ว่า ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน ดังที่พระเทพญาณมหามุนี วิ. ^{๕๗} (หลวงพ่อรัญมขโย) ท่านได้ให้คำขวัญเอาไว้ว่า “พระธรรมกายในตัว เป็นเนื้อนาบุญของเรา”

^{๕๖} พระธรรมเทศนา พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) กัณฑ์ที่ ๑, ล.๑, น.๔๓

^{๕๗} เจ้าอาวาส วัดพระธรรมกาย

เมื่อเรา (ทายก) เข้าถึงธรรมมีความบริสุทธิ์ ได้ทำบุญถูกในอานาปุญฺญ ที่เข้าถึงธรรม มีความบริสุทธิ์เช่นกัน (แม้จะยังไม่ได้เป็นพระอริยเจ้า) เราก็ยังได้บุญมาก เพราะบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ ทั้ง ๒ ฝ่าย แม้เราจะมีใจเข้าใจว่าการทำภาวนา ได้ผลบุญมากที่สุด, การรักษาศีลรองลงมา แต่ก็มากกว่าการทำทาน แต่การประกอบเหตุต่างกันย่อมได้ผลบุญที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรทำทุกอย่าง ทั้ง ทาน, ศีล, ภาวนา

การทำทาน ย่อมได้ โภคทรัพย์สมบัติ

การรักษาศีล ย่อมได้ รูปสมบัติ นาคู สมส่วนและแข็งแรง
การทำภาวนาย่อมได้ คุณสมบัติ ที่เฉลียวฉลาด เป็นต้น

ในอรรถกถา ยังกล่าวไว้ว่า ส่วนบุญทั้งหลายมีทานเป็นต้น เหล่านี้ พึงทราบโดยอุปมาอย่างนี้.

ก็แม้ถ้าว่า เขาทำชมพูทวีปให้เป็นพื้นเสมอกัน เช่นกับหน้ากลองปลาตบิ้ลลังก็ตั้งแต่ต้นแล้ว พึงให้พระอริยบุคคลนั้น ณ ที่นั้นมีโสดาบันบุคคล ๑๐ แถว, สกทาคามีบุคคล ๕ แถว, อนาคามีบุคคล ๒ แถวครึ่ง, พระชีณาสพ ๑ แถวครึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าพึงมี ๑ แถว, พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์เดียวเท่านั้น ทานที่บุคคลถวายจำเพาะแต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีผลมากกว่าทานที่ถวายแล้วแก่ชนประมาณเท่านั้น.

ส่วนทานนอกนี้ คือวิหารทาน บิณฑบาต ลิกขา การเจริญเมตตา ย่อมไม่ถึงเสี้ยวที่ ๑๖ ของท่านผู้พิจารณาด้วยความสิ้นไป.

ด้วยเหตุนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงได้ตรัสไว้ในสมัยจะปรินิพพานว่า การปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมเป็นการบูชาสูงสุด.

8. Bhojana Sutta :

A Meal

“In giving a meal, the donor gives five things to the recipient

Which five ? He/she gives life, beauty, happiness, strength, & quick - wittedness.

Having given life, he/she has a share in long life, either human or divine.

Having given beauty, he/she has a share in beauty, either human or divine.

Having given happiness, he/she has a share in happiness, either human or divine.

Having given strength, he/she has a share in strength, either human or divine.

Having given quick - wittedness, he/she has a share in quick - wittedness, either human or divine.

In giving a meal, the donor gives these five things to the recipient.”

๘. โภชนทานสูตร^{๔๘}

วาดวาทายกผุใหโภชนะชือวใหฐานะ ๕ อย่างแกปฏิกาท

ดูกอนภิกษุทั้งหลาย ทายกผุใหโภชนะเปันทาน ชือว
ใหฐานะ ๕ อย่างแกปฏิกาท

๕ อย่างเปนนใจน คือ ใหอายุ ๑ ใหวรรณะ ๑ ใหสุข ๑
ใหกำลัง ๑ ใหปฏิกาท ๑

คุรันใหอายุแลว ยอมเปณผุมีสวณแหงอายุ
ทงทีเปณทิพย ทงทีเปณมนษย

คุรันใหวรรณะแลว ยอมเปณผุมีสวณแหงวรรณะ
ทงทีเปณทิพย ทงทีเปณมนษย

คุรันใหสุขแลว ยอมเปณผุมีสวณแหงสุข
ทงทีเปณทิพย ทงทีเปณมนษย

คุรันใหกำลังแลว ยอมเปณผุมีสวณแหงกำลัง
ทงทีเปณทิพย ทงทีเปณมนษย

คุรันใหปฏิกาทแลว ยอมเปณผุมีสวณแหงปฏิกาท^{๔๙}
ทงทีเปณทิพย ทงทีเปณมนษย

ดูกอนภิกษุทั้งหลาย ทายกผุใหโภชนะเปันทานชือว
ใหฐานะ ๕ อย่างนแล.

^{๔๘} พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต, ล.๓๖, น.๘๕, มมร.

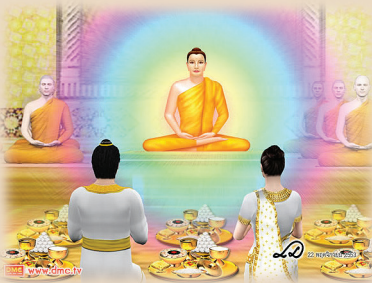
^{๔๙} ฉลาดผูกปญหาและแกปญหา.

The prudent person giving life, strength,
beauty, quick - wittedness - the wise person,
a giver of happiness attains happiness himself.
Having given life, strength, beauty, happiness,
& quick - wittedness,
he has long life & status wherever he arises.

ปราชญ์ผู้มีปัญญา ให้อายุย่อมได้อายุ ให้กำลังย่อม
ได้กำลัง ให้วรรณะย่อมได้วรรณะ ให้ปฏิภาณย่อมได้ปฏิภาณ
ให้สุขย่อมได้สุข

ครั้นให้อายุ กำลัง วรรณะ สุข และปฏิภาณแล้วจะเกิด
ในที่ใด ๆ ย่อมเป็นผู้มีอายุยืน มียศ.

จบโภชนทานสูตร

9. Dana Sutta :

Giving

Sariputta⁶⁰,

1. “Having given this gift seeking his own profit - with a mind attached [to the reward], seeking to store up for himself, [with the thought], ‘I’ll enjoy this after death’ -- on the break - up of the body, after death, reappears in the company of the Four Great Kings.

2. “Having given this gift with the thought, ‘Giving is good,’ on the break - up of the body, after death, reappears in the company of the Devas of the Thirty-three.

⁶⁰ Śāriputra (Sanskrit: शारिपुत्र) or Sāriputta (Pāli) was one of two chief male disciples of the Buddha along with Maudgalyayana (Pali: *Moggallāna*),

๙. ทานสูตร^{๖๑}

“ดูก่อนสารีบุตร

๑. บุคคลมีความหวังให้ท่านมีจิตผูกพันในผลให้ท่าน
มุ่งการสั่งสมให้ท่าน ให้ท่านด้วยคิดว่า ตายไปแล้วจักได้
เสวยผลท่านนี้ เขาผู้นั้นให้ท่านนั้นแล้ว เมื่อตายไปย่อมเข้า
ถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นจาตุมหาราช

๒. บุคคลให้ท่านด้วยคิดว่า ท่านเป็นกาที่ดี เขาผู้นั้นให้
ท่านนั้นแล้ว เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่ง
เทวดาชั้นดาวดึงส์^{๖๒}

^{๖๑} พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต, ล.๓๗, น.๑๓๙ - ๑๔๔, ทานมหิผลสูตร มจร.

^{๖๒} ดาวดึงส์ (บาลี: ดาวตัสส โลก) หรือ ดรัยตริงค์, ไตรตริงษ์ (สันสกฤต: त्रयस्त्रिंश लोक ตฺรยสฺตฺริํส โลก) แปลว่า “ที่อยู่ของเทพ ๓๓ องค์”

3. “he gives a gift with the thought, ‘This was given in the past, done in the past, by my father & grandfather. It would not be right for me to let this old family custom be discontinued’... on the break - up of the body, after death, he reappears in the company of the Devas of the Hours.

4. “he gives a gift with the thought, ‘I am well - off. These are not well - off. It would not be right for me, being well - off, not to give a gift to those who are not well - off’... on the break - up of the body, after death, he reappears in the company of the Contented Devas.

๓. บุคคลให้ทานด้วยคิดว่า บิдамารดา ปุยาตายายเคยให้เคยทำมา เราก็ไม่ควรทำเสียประเพณีเขาให้ทาน คือ ข้าว ๗๗ ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นยามา

๔. บุคคลให้ทานด้วยคิดว่าพราหมณ์เหล่านี้ไม่หุงหากินเราหุงหากินได้ จะไม่ให้ทานแก่สมณะหรือพราหมณ์ผู้ไม่หุงหาไม่สมควร เขาให้ทาน คือ ข้าว ๗๗ ย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นดุสิต^{๖๓}

^{๖๓} ปรโลกวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย, บทที่ ๔ เทวภูมิ, น.๑๑๗ ลักษณะวิมานของชาวสวรรค์ชั้นนี้มีอยู่ ๓ แบบด้วยกัน คือ วิมานแก้ว วิมานทอง วิมานเงิน ซึ่งจะตั้งเรียงรายล้อมรอบผู้ปกครองกองพออย่างเป็นระเบียบสวยงาม คล้ายกับเป็นวงคลื่นที่ขยายออกไป

5. “he gives a gift with the thought, ‘Just as there were the great sacrifices of the sages of the past -- Atthaka, Vamaka, Vamadeva, Vessamitta, Yamataggi, Angirasa, Bharadvaja, Vasettha, Kassapa, & Bhagu -- in the same way will this be my distribution of gifts’... on the break-up of the body, after death, he reappears in the company of the devas who delight in creation.

6. “he gives a gift with the thought, ‘When this gift of mine is given, it makes the mind serene. Gratification & joy arise’... on the break - up of the body, after death, he reappears in the company of the devas who have power over the creations of others.

๕. บุคคลให้ทานด้วยคิดว่า เราจักเป็น ผู้จำแนก แจก ทาน เหมือนฤๅษีแต่ครั้งก่อน (คือ อัญญฤๅษี วามกฤๅษี วามเทวฤๅษี เวสสามิตรฤๅษี ยมทัคคฤๅษี อังคีรสฤๅษี ภารทวาชฤๅษี วาเสฏฐฤๅษี กัสสปฤๅษี และภคฤๅษี) บุษามหายัญญ^{๖๔} ฉะนั้น เขาให้ทาน คือ ข้าว ฯลฯ ย่อมเข้าถึง ความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นนิมมานวดี^{๖๕}

๖. บุคคลให้ทานด้วยคิดว่า เมื่อเราให้ทานอย่างนี้ จิตจะ เลื่อมใส เกิดความปลื้มใจและโสมนัส เขาให้ทาน คือ ข้าว ฯลฯ ย่อมเข้าถึง ความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นปรนิมิตตวสวัตติ^{๖๖}

^{๖๔} คำว่า บุษามหายัญญ มหายัญญในที่นี้หมายถึงการตระเตรียมมหาทาน ซึ่งประกอบไปด้วยอาหารและเภสัชต่างๆ มีเนยใส เนยข้น นมสด น้ำผึ้ง น้ำอ้อย เป็นต้น (อง.สตตก.อ. ๓/๕๒/๑๘๖)

^{๖๕} หรืออีกชื่อหนึ่งว่า นิมมานรดี สวรรค์ชั้นที่ ๕ เนรมิตสมบัติได้ตามใจปรารถนา

^{๖๖} อีกชื่อหนึ่งว่า ปรนิมิตตวสวัตติ หมายถึง เทวดาที่มีความสุขความเพลิดเพลิน ในกามคุณทั้ง ๕ เป็นอย่างยิ่ง โดยที่ตนไม่ต้องเนรมิตขึ้นเอง

Those 6 things Then, having exhausted that action, that power, that status, that sovereignty, he is a returner, coming back to this world.

7. “ -- but with the thought, ‘This is an ornament for the mind, a support for the mind’ -- on the break - up of the body, after death, he reappears in the company of Brahma’s Retinue. Then, having exhausted that action, that power, that status, that sovereignty, he is a non-returner. He does not come back to this world.

“This, Sariputta, is the cause, this is the reason, why a person gives a gift of a certain sort and it does not bear great fruit or great benefit, whereas another person gives a gift of the same sort and it bears great fruit and great benefit.”

ทานทั้ง ๖ ประเภท เมื่อเขาสัจธรรม สัจฤทธิ์ สัจยศ หหมด
ความเป็นใหญ่แล้ว ยังเป็นผู้กลับมา คือ มาสู่ความเป็น
อย่างนี้.

๗. บุคคลให้ทานเป็นเครื่องปรุงแต่งจิต เขาให้ทานเช่น
นั้นแล้ว เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา
ชั้นพรหม เขาสัจธรรม สัจฤทธิ์ สัจยศ หหมดความเป็นใหญ่
แล้วเป็นผู้ไม่ต้องกลับมา^{๖๗} คือ ไม่มาสู่ความเป็นอย่างนี้

ดูก่อนสารีบุตรนี้แลเหตุปัจจัย เป็นเครื่องให้ทานเช่นนั้น
ที่บุคคลบางคนในโลกนี้ ให้แล้ว มีผลมาก ไม่มีอานิสงส์มาก
และเป็นเครื่องให้ทานเช่นนั้นที่บุคคลบางคน ในโลกนี้ให้แล้ว
มีผลมาก มีอานิสงส์มาก.

จบ ทานสูตร

^{๖๗} บทว่า อนาคนตา อิตถุตตตี ความว่า ไม่กลับมาสู่ภาวะความเป็นอย่างนี้อีก
ไม่ผุดเกิดในภพสูง ๆ หรือไม่ผุดเกิดในภพนั้นอีกย่อมบริณิพพานในภพนั้นเอง.

10. Puñña - kiriya - vatthu :

‘Bases of Meritorious Action’

Bhikkhus, these three are meritorious actions.

What three ? Meritorious actions founded on giving gifts, founded on virtues and founded on development.

Here, bhikkhus,

a certain person has done meritorious actions founded on giving gifts insignificantly, meritorious actions founded on virtues insignificantly and he is not awakened to meritorious actions founded on development.

After death he is born a human in misfortune.

Here, bhikkhus,

a certain person has done a few meritorious actions founded on giving gifts, a few meritorious actions founded on virtues and he is not awakened to meritorious actions founded on development.

After death he is born a fortunate human.

Here, bhikkhus,
a certain person has done meritorious actions
founded on giving gifts significantly, meritorious
actions founded on virtues significantly and he is not
awakened to meritorious actions founded on development.
After death he is born with the guardian gods.

There, bhikkhus, the rulers of the four guardian
gods in ten instances exceed the other guardian
gods by doing
exceeding meritorious actions founded on giving
gifts and virtues. The ten instances are heavenly,
life span, beauty, pleasantness, fame, authority,
forms, sounds, scents, tastes and touches.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุคคลบางคนในโลกนี้ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยทาน
มีประมาณยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง
ไม่เจริญบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย
เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา
ชั้นจาตุมหาราช

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
มหาราชทั้ง ๔ ในชั้นนั้น
ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก^{๗๓}
ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก
ย่อมก้าวล่วง^{๗๔} เทวดาชั้นจาตุมหาราชโดยฐานะ ๑๐
ประการ คือ อายุทิพย์ วรรณทิพย์ สุขทิพย์ ยศทิพย์
อธิปไตยทิพย์ รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์ รสทิพย์
โภจวิพพทิพย์.

^{๗๓} ฉบับ มจร. ใช้ว่า ให้ยิ่งขึ้น แทนคำว่า อติเรก, คำว่า อติเรก แปลความว่า
ว.ใหญ่ยิ่ง, มาก, เกิน, พิเศษ

^{๗๔} ฉบับ มจร. ใช้ว่า ย่อมครอบงำ

Here, bhikkhus,
a certain person has done meritorious actions
founded on giving gifts significantly, meritorious
actions founded on virtues significantly and he is
not awakened to
meritorious actions founded on development.
After death he is born with the gods of the thirty - three

There, bhikkhus, Sakka the king of gods in ten
instances exceeds the thirty - three gods by doing
exceeding meritorious actions founded on giving
gifts and virtues. The ten instances are heavenly,
life span, beauty, pleasantness, fame, authority, forms,
sounds, scents, tastes and touches.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยทาน
มีประมาณยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง
ไม่เจริญบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย
เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นดาวดึงส์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ท้าวสักกะจอมเทพในชั้นดาวดึงส์นั้น

กระทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยทานเป็นอดีต

ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอดีต

ย่อมก้าวล่วงพวกเทวดาชั้นดาวดึงส์

โดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ ฯลฯ โภจวิพพทิพย์.

Here, bhikkhus,
a certain person has done meritorious actions
founded on giving gifts significantly, meritorious
actions founded on virtues significantly and he is
not awakened to
meritorious actions founded on development.
After death he is born with the Titan gods.

There, bhikkhus,
Suyama, the son of gods in ten instances exceeds
the other Titan gods by doing exceeding meritorious
actions founded on giving gifts and virtues.
The ten instances are heavenly, life span, beauty,
pleasantness, fame, authority, forms, sounds, scents,
tastes and touches.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยทานมี
ประมาณยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง
ไม่เจริญบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย
เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นยามา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ท้าวสุยามเทพบุตรในชั้นยามานั้น
ทำบุญกิริยาวัตตุที่สำเร็จด้วยทานเป็นอดิเรก
ทำบุญกิริยาที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอดิเรกย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้น
ยามาโดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ ฯลฯ โผฏฐัพพทิพย์.

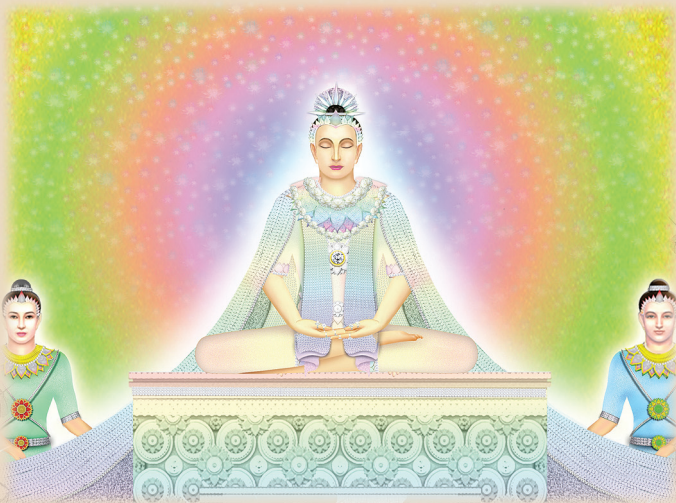

Here, bhikkhus,
actions founded on giving gifts significantly,
meritorious actions founded on virtues significantly
and he is not awakened to meritorious actions
founded on development.
After death he is born with the gods of happiness.

There, bhikkhus,
Santusita the son of gods in ten instances exceed
the other gods by doing exceeding meritorious
actions founded on giving gifts and virtues.
The ten instances are heavenly, life span, beauty,
pleasantness, fame, authority, forms, sounds,
scents, tastes and touches.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยทานมี
ประมาณยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง
ไม่เจริญบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย
เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นดุสิต

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ท้าวสันดุสิตเทพบุตรในชั้นดุสิตนั้น
ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติแรก
ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยศีล เป็นอติแรก
ย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้นดุสิต โดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ
อายุทิพย์ ฯลฯ โภจณัฐพิพทิพย์.

Here, bhikkhus,
a certain person has done meritorious actions
founded on giving gifts significantly, meritorious
actions founded on virtues significantly and he is
not awakened to meritorious actions founded on
development.
After death he is born with the gods of creation.

There, bhikkhus,
Sunimmita the son of gods in ten instances exceed
the other gods attached to creating by doing
exceeding meritorious actions founded on giving
gifts and virtues. The ten instances are heavenly,
life span, beauty, pleasantness, fame, authority,
forms, sounds, scents, tastes and touches.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยทาน
เป็นอติเรกทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติเรก
ไม่เจริญบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย
เมื่อตายไปเขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นนิมมานรดี

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ท้าวสุณิมิตเทพบุตรในชั้นนิมมานรดีนั้น ทำบุญกิริยาวัตตที่
สำเร็จด้วยทานเป็นอติเรก ทำบุญกิริยาวัตตที่สำเร็จด้วยศีล
เป็นอติเรก ย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้นนิมมานรดี
โดยฐานะ ๑๐ ประการ คือ อายุทิพย์ ฯลฯ โภกฐัพพทิพย์.

Here, bhikkhus,

a certain person has done meritorious actions founded on giving gifts significantly, meritorious actions founded on virtues significantly and he is not awakened to meritorious actions founded on development.

After death he is born with the gods attached to creating others

There, bhikkhus,

Vasavatti the son of gods in ten instances exceed the other gods attached to creating others by doing exceeding meritorious actions founded on giving gifts and virtues.

The ten instances are heavenly, life span, beauty, pleasantness, fame, authority, forms, sounds, scents, tastes and touches.

Bhikkhus, these three are the meritorious actions.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุคคลบางคนในโลกนี้ ทำบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยทาน
มีประมาณยิ่ง ทำบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยศีลมีประมาณยิ่ง
ไม่เจริญบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยภาวนาเลย
เมื่อตายไป เขาเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา
ชั้นปรนิมมิตวสวัตติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
ท้าวปรนิมมิตวสวัตติเทพบุตรในชั้นปรนิมมิตวสวัตตินั้น
ทำบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยทานเป็นอติแรก
ทำบุญกิริยาวัตตुที่สำเร็จด้วยศีลเป็นอติแรก
ย่อมก้าวล่วงเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตติโดยฐานะ ๑๐ ประการ
คือ อายุทิพย์ วรรณทิพย์ สุขทิพย์ ยศทิพย์ อธิปไตยทิพย์
รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์ รสทิพย์ โผฏฐัพพทิพย์
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุญกิริยาวัตตु ๓ ประการนี้แล.

จบ บุญกิริยาวัตตสูตร

สูตรลัดชุดที่ ๓

สรุปแนวคิดจากพระสูตร ๘-๑๐

ผลของท่านที่ให้ผลทั้งเป็นมนุษย์และชาวสวรรค์ (๘. โภชนทานสูตร), เจตนาการให้ทาน มีผลต่อการไปบังเกิดในแต่ละภพภูมิในเทวโลก (๙. ทานสูตร), ทำทาน, รักษาศีลให้มากเข้าไว้ย่อมมีผลในการบังเกิดในเทวโลก (๑๐. บุญกิริยาวัตถุสูตร)

๘. โภชนทานสูตร

อานิสงส์ของการถวายภัตตาหาร ๕ ประการ ส่งผลทั้งตอนเป็นมนุษย์และเป็นทิพย์

- ๑) ได้อายุ
- ๒) ได้วรรณะ
- ๓) ได้ความสุข
- ๔) ได้กำลัง
- ๕) ได้ปฏิภาณ

๙. ทานสูตร หมวด ๗ สัตตกนิบาต

พระสูตรนี้อธิบายขยายความเรื่องเจตนาในการทำทาน มีผลต่อชีวิตในปรโลก การบังเกิด ในแต่ละสุคติภพภูมิ (ดูแผนภูมิที่ ๓ สรุปเนื้อหาของพระสูตร)

ขยายความในข้อ ๗ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นพรหม เขาสิ้นกรรม สิ้นฤทธิ์ สิ้นยศ หหมดความเป็นใหญ่แล้วเป็นผู้ไม่ต้องกลับมา ได้แก่ผู้ที่บรรลุนิพพานเข้าถึงสภาวะความเป็นพระอนาคามีแล้ว หลังจากละโลกแล้ว จะบังเกิด

ในพรหมชั้นสุทธาวาส อันเป็นที่บังเกิดของบุคคลผู้เข้าถึงภาวะความเป็นพระอนาคามี เมื่อครั้งเป็นมนุษย์

สุทธาวาสภูมิ เป็นภูมิของพระอริยบุคคล คือ พระอนาคามี และพระอรหันต์ที่บริสุทธิ์จากกามราคะ นอกจากนั้นยังจะต้องเป็นผู้ที่ได้ปัญจฌานด้วย มี ๕ ภูมิ คือ อวิหาภูมิ อตปปาภูมิ สุทัสสาภูมิ สุทัสสีภูมิ และอกนิฏฐาภูมิ

ผู้ที่เกิดในสุทธาวาสภูมิแล้ว จะไม่เกิดซ้ำภูมิอีก จะเกิดสูงขึ้นไปตามลำดับ แต่ละภูมิตั้งอยู่ในอากาศ แต่ละชั้นไม่ได้อยู่ในระดับเดียวกันเหมือนอย่างปฐมฌานภูมิ ทุตติยฌานภูมิ หรือตติยฌานภูมิ ซึ่งแต่ละภูมิในสุทธาวาสนี้ มีระดับสูงห่างจากกันระหว่างภูมิ ชั้นละ ๔,๕๐๘,๐๐๐ โยชน์

๑๐. บุญกิริยาวัตถุสูตร

พระสูตรและอรรถกถา ไม่ได้อธิบายขยายความ คำว่า ทำทาน และรักษาศีล นิดหน่อย, พอประมาณ, ประมาณยิ่งและอดิเรก (ให้ยิ่งขึ้นไป) ว่ามากน้อยแค่ไหน จึงเป็นหน้าที่ของเราที่ต้องชวนชวนทำให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยกระทำบ่อยๆ และให้ปลื้มปิติใจทุกครั้งที่ตามระลึกนึกถึง (ดูแผนภูมิที่ ๔ สรุปเนื้อหาของพระสูตร)

การเป็นผู้ปกครองภพภูมิของชาวสวรรค์ในแต่ละชั้น เป็นเพราะผลทาน และศีลที่กระทำไว้ตอนเป็นมนุษย์มากกว่าใครในภพนั้นๆ

ถ้าเปรียบเทียบกับเมืองมนุษย์ ใครทำทาน รักษาศีลมาก ในระดับประเทศก็เป็นพระราช ไล่เรื่อยมาจนกระทั่งบริษัท ใครทำมากกว่าก็เป็นเจ้าของกิจการ เป็นต้น

รายนามเจ้าภาพ

Sponsoring Contributors

พระมหาวิชิต สิริปัญโญ
คุณพงษ์ศักดิ์ - อรพินท์ วิเตียรณ์

ครอบครัว บุญศิริวัฒนกุล
ครอบครัว โรจนสินวิไล
คุณ กมนรัตน์ เอี่ยมสวัสดิ์
คุณ กฤตภาค กิตติเสวณี
คุณ กิจณี ตั้งสัจจานุรักษ์
คุณ ชนิษฐา - कमกริช ภาพแก้ว
คุณ จงรักษ์ เชื้อแก้ว
คุณ จิรปริยา ชุชาติจิรัจฺจติกุล
คุณ จำลอง - ยุวดี ทับสุวรรณ
คุณ ชัญญา นุชจ้อย
คุณ ญาณิชา ศีลารมย์ และครอบครัว
คุณ ดาราวรรณ เย็นภิญโญสุข
คุณ ธนัญชัย ไชยสระแก้ว
คุณ นพดล นพฤทธิ์
คุณ นุชศรินทร์ เตาะแปะ
คุณ บุญชู - อุศนารถ - ด.ช.บุญเขต
คุณ ปิยลักษณ์ สุขเจริญ
คุณ ประเสริฐศักดิ์ นริพทะพันธุ์
คุณ พัฒนา การ์พอร์ด
คุณ ภัทรวดี จวนแจ้ง และครอบครัว
คุณ ภูมิใจ สมบุญมาก
คุณ มุกดา ป๋องไชย และครอบครัว
คุณ ระเบียบ บุตรโพธิ์ศรี
คุณ รัตนศิริ นิโคสัน และครอบครัว
คุณ วนิตา - ประเสริฐ - ศักดิ์ชัย
คุณ วราพร ประสงค์สร้าง

คุณ วิเชียร - คำหล้า - หญิง ทับนกแต่
คุณ วินิจฉัย วรศรี
คุณ ศศิวิมล ประครองสุข และครอบครัว
คุณ ศิริพร กาญจนินดา และครอบครัว
คุณ สุมิต ตั้งสัจจานุรักษ์
คุณ สุรัชย์ จิตรเพียรคำ
คุณ สุรัชย์ รวีอรัมวงศ์
คุณ สุวรรณ - สุกัญญา ฉัตรแก้วมณี
คุณ แสงมณี ไกรสินธ์
คุณ อนันตชิน วงสุณา
คุณ อรรณพ - ภาณี สุรวิทยาพร
คุณแม่ แจ็กถ้วน - สายนที จิตรภาวนากุล
คุณแม่ สวาท สายแสวง และครอบครัว
คุณแม่ หรีด ลายสนธิ และครอบครัว
จ.ส.อ. ชงชัย อรุณรุ่งโรจน์
ชมรมคนรักบุญ
ด.ช.ภุริภัทร - ภุชณ ตั้งสืบกุล
ดร.รัชชภูมิ วิชชาวุธ
ศูนย์ปฏิบัติธรรม ทะเลบุญ
ศูนย์ปฏิบัติธรรม พระโขง
ศูนย์ปฏิบัติธรรม เมืองพัตยา
ศูนย์ปฏิบัติธรรม ศรีวรรณวัฒน์
ศูนย์อบรมพระธรรมทายาท วัดคล้า
ศูนย์อบรมพระธรรมทายาท วัดสระแจง
หจก. ร่มทรัพย์
Lui Thai massage & Training

สรรพทาน ธรรมทาน ชินาติ
การให้ธรรมทาน ชนะการให้ทั้งปวง
ร่วมสร้างปัญญาบารมี
ด้วยการเป็นเจ้าภาพกองทุนสื่อธรรมะ
เพื่อการเผยแผ่ธรรมะให้กว้างไกล ไปทั่วโลก
ผู้มีจิตศรัทธา สามารถติดต่อได้ที่
สมาคมสมาธิเพื่อการพัฒนาศีลธรรมโลก โทร. 0-3842-0243
Line ID : p.vichit
E-mail address : p.vichit@gmail.com
อนุโมทนาบุญมา ณ โอกาสนี้

e-book Free download

ผลงานหนังสือธรรมะ ของ สมาคมสมาธิเพื่อการพัฒนา
ศีลธรรมโลก ท่านสามารถโหลดได้ฟรีที่

๑)

๒)

๓)

- ๑) [http://ebook.dmc.tv/book-เล่าเรื่องเศรษฐกิจ -
คาถาธรรมบทฉบับพิเศษ-584.html](http://ebook.dmc.tv/book-เล่าเรื่องเศรษฐกิจ-คาถาธรรมบทฉบับพิเศษ-584.html)
- ๒) [http://ebook.dmc.tv/book-ปัญญาบารมี-
หนทางสร้างปัญญา-585.html](http://ebook.dmc.tv/book-ปัญญาบารมี-หนทางสร้างปัญญา-585.html)
- ๓) [http://ebook.dmc.tv/book-ภาพนี้-ภาพหน้า-
ฉบับเต็มเต็ม-596.htm](http://ebook.dmc.tv/book-ภาพนี้-ภาพหน้า-ฉบับเต็มเต็ม-596.htm)

- กรณีที่เข้าถึงโดยตรงไม่ได้ให้เข้าไปที่

<http://ebook.dmc.tv>

ทั้งสามเล่ม อยู่ หมวดธรรมประยุกต์

ทานบารมี

สูตรลัดแห่งความสุข

ISBN : 978-616-91637-3-2

เรียบเรียง : สิริปัญโญ

ตรวจทานภาษาอังกฤษ :

ดร.อภิรพารณ์ วาสากุล

ภาพประกอบ : WWW.DMC.TV

ออกแบบปก - เล่ม :

คุณวิทยา สุธิตศรีโยธิน

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : สิงหาคม ๒๕๕๗

๑,๐๐๐ เล่ม

The Virtue of Almsgiving

The Path to a happy life

ISBN : 978-616-91637-3-2

Researched : Siripunnko

English editor :

Dr.Apiraporn Vasavakul

illustration : WWW.DMC.TV

Graphic Design :

Mr. Wittaya Suttisriyothin

First Edition : 2014, August

1,000 Copies

ลิขสิทธิ์ และ จัดพิมพ์โดย :

สมาคมสมาธิเพื่อการพัฒนา
ศีลธรรมโลก

โทร. ๐-๓๘๔๒-๐๒๔๓

พิมพ์ที่ :

บริษัท เอส.อาร์.ซี. เอ็นเวลอป จำกัด

โทร. ๐-๒๗๔๙-๘๓๖๑-๘

Copyright & Published by :

Meditation for world moral
Development association

Tel. 0-3842-0243

Printed in Thailand by :

S.R.C Envelop Co.,Ltd.

Tel. : 0-2749-8361-8

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloguing in Publication Data

ทานบารมี สูตรลัดแห่งความสุข, The Virtue of Almsgiving,
The path to a happy life - ชลบุรี : สมาคมสมาธิเพื่อ
การพัฒนาศีลธรรมโลก, ๒๕๕๗. ๑๑๒ หน้า

๑. ธรรมะ. ๒. พระสูตร ๓. ภาษาอังกฤษ - ไทย

I. สิริปัญโญ เรียบเรียง II. ชื่อเรื่อง

ISBN : 978-616-91637-3-2